

การพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

Website Development of Wicker in Life Quality and Encourage the
Occupational Development Center for the Elderly, Ban Fang Municipality,
Ban Fang District, Khon Kaen Province

สมศักดิ์ ไชยบุตร

โครงการสารสนเทศศาสตร์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ

ธันวาคม 2558

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

สมศักดิ์ ไชยบุตร

โครงการสารสนเทศศาสตร์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ
ธันวาคม 2558
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประกาศคุณูปการ

โครงการสารสนเทศศาสตร์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ดร.ลักขณา เถาว์ทิพย์ และ ดร.สถิติพงษ์ เอื้ออาริมิตร อาจารย์ประจำรายวิชา และคณาจารย์ประจำภาควิชาสารสนเทศศาสตร์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าโครงการครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี ผู้พัฒนาโครงการขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ สมาชิกกลุ่มจักสาน ที่ให้ความอนุเคราะห์ ข้อมูลความรู้ในเรื่องของเครื่องจักสาน วิธีการสาน และได้สาธิตวิธีการสาน ให้ได้รับชม บันทึกภาพและบันทึกวีดิทัศน์ เพื่อประกอบในเว็บไซต์ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำร้านฝางสูงวัยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักสานที่จำหน่ายภายในร้าน และอนุญาตให้บันทึกภาพเครื่องจักสานด้วย และขอขอบพระคุณสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝางที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ร่วมประเมินความพึงพอใจของเว็บไซต์

ท้ายสุดขอขอบพระคุณบิดา มารดา อีกทั้งทุกคนในครอบครัวและเพื่อนๆทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์ในการศึกษาและพัฒนาโครงการสารสนเทศศาสตร์ครั้งนี้

สมศักดิ์ ไชยบุตร

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นายสมศักดิ์ ไชยบุตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี
ปริญญา	ศศ.บ. สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

โครงการสารสนเทศศาสตร์ฉบับนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานเว็บไซต์เครื่องจักสาน ในการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสานใช้โปรแกรม Adobe Dreamweaver และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินเว็บไซต์คือสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝาง จำนวน 48 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์เครื่องจักสาน ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในด้านการออกแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ในรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ในรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาตรงกับความต้องการ และด้านการใช้งานเว็บไซต์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ในรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์มีความถูกต้อง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องเครื่องจักรสาน	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บไซต์	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาเว็บไซต์	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3 วิธีดำเนินการศึกษา	30
การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	30
การออกแบบเว็บไซต์	31
การออกแบบสตอรี่บอร์ด	40
การพัฒนาเว็บไซต์	44
การประเมินผล	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการศึกษา	46
ผลการพัฒนาเว็บไซต์	46
ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้	55
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการศึกษา	58

บทที่

หน้า

สรุปผลการศึกษา	58
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	63
ภาคผนวก ก แบบประเมินความพึงพอใจ	64
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ	66
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	68

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ เครื่องจักรสาน ในภาพรวม	54
2	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ เครื่องจักรสาน รายข้อ ด้านเนื้อหา	54
3	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ เครื่องจักรสาน รายข้อ ด้านการออกแบบ	55
4	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์ เครื่องจักรสาน รายข้อ ด้านการใช้งานเว็บไซต์	55

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง	5
2 ไซ	6
3 ช้อง	6
4 กระติบข้าว	7
5 หวดนึ่งข้าว	7
6 พัดสาน	7
7 ก่องข้าว	10
8 ตะกร้า	11
9 ช้อง	12
10 ตุ่ม	12
11 หลัว	13
12 ฝาชี	14
13 ปลาตะเพียนสาน	14
14 ไม้ไผ่	15
15 การตัดไม้ไผ่ด้วยเลื่อย	16
16 มีดจักตอก	17
17 มีดอีโต้	17
18 เลื่อยลันดา	17
19 เลื่อยรอก	17
20 เหล็กฉากชนิดฉากตาย	18
21 ค้อนหงอน	18
22 การจักตอก	18
23 การสานไซ	19
24 การสานข้อง	20
25 การสานหวดนึ่งข้าว	21
26 แผนผังเว็บไซต์	31
27 การออกแบบหน้าหลักของเว็บไซต์	32
28 การออกแบบหน้าข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์	33
29 การออกแบบหน้าเกร็ดความรู้เรื่องจักสาน	34
30 การออกแบบหน้าผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน	35
31 การออกแบบหน้าการสานส่วนเครื่องมือและวัสดุ	36

32	การออกแบบหน้าการสานส่วนกรรมวิธีการสาน	37
33	การออกแบบหน้าแสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์	38
34	การออกแบบหน้าแนะนำติชม	39
35	หน้าแรกของเว็บไซต์	47
36	หน้าข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	48
37	หน้าข้อมูลเกี่ยวกับร้านฝางสูงวัย	48
38	หน้าประวัติความเป็นมาเครื่องจักสาน	49
39	หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	49
40	หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องมือกลกรรม	50
41	หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องใช้ในบ้าน	50
42	หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของสิ่งของเบ็ดเตล็ด	51
43	หน้าเครื่องจักสานภาคอีสาน	51
44	หน้าผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน	52
45	หน้ารายละเอียดผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน	52
46	หน้าวัตถุดิบ	53
47	หน้าเครื่องมือที่ใช้ในงานจักสาน	53
48	หน้ากรรมวิธีการสาน	54
49	หน้าแนะนำติชม	54

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์คิดทำเครื่องจักสานมาตั้งแต่สมัยใด ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอน แต่ได้พบร่องรอยของเครื่องจักสานบนเครื่องปั้นดินเผา สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันว่า มนุษย์อาจจะสามารถทำเครื่องจักสานได้ก่อนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และยังทำต่อมาในสมัยประวัติศาสตร์ ดังปรากฏรอยภาพขนะจักสานบนผิวภาชนะเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ชิ้นหนึ่ง จาก แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นภาพขนะเล็กๆ ปากกลมก้นสี่เหลี่ยม งานจักสานเป็นงานหัตถกรรมที่ชาวบ้านทำเพื่อใช้ในครัวเรือนมาแต่โบราณ แม้ในปัจจุบันงานจักสานหรือเครื่องจักสานจะมีอยู่น้อย แต่ก็ยังคงมีอยู่ทั่วไป ทุกภาคในประเทศ นอกเหนือจากประโยชน์ใช้สอยแล้ว งานจักสานยังสะท้อน วัฒนธรรม สะท้อนความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาของชาวบ้านได้อีกด้วย ในขณะที่สภาพสังคม เศรษฐกิจปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจากเดิม การไปมาหาสู่กันระหว่างเมืองกับชนบทติดต่อกันได้สะดวก รวมถึงความเจริญก้าวหน้าทางกระแสวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาแทนที่วัฒนธรรมเดิมทำให้สภาพความเป็นอยู่การดำรงชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีผลกระทบทำให้งานจักสานหรืออาชีพจักสานลดน้อยลงไปเรื่อยๆ การถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นลดน้อยถอยลงไปเรื่อยๆ ซึ่งอาจจะเลือนหายไป (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ. 2532 : 48)

จากการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและเทคโนโลยี ส่งผลให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาของเทคโนโลยีมีส่วนเข้ามาช่วยในการเผยแพร่ความรู้ และข่าวสารต่างๆ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ เว็บเพจเป็นอีกหนึ่งเทคโนโลยีที่สามารถใช้ในการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อความ ภาพ เสียง วิดีทัศน์ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เว็บเพจจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูล และความรู้ต่างๆ ในองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆผ่านช่องทางนี้มากขึ้น เนื่องจากเป็นช่องทางในการสื่อสารที่รวดเร็ว ซึ่งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น นั้นมีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุในรูปแบบที่ผู้สูงอายุสามารถดำเนินการได้เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้จากการทำไร่ ทำนา มาดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในวัยเดียวกัน และส่งเสริมให้เป็นอาชีพเสริมให้ผู้สูงอายุมีรายได้จากการรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์มากเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เพื่อการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ซึ่งเป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่นได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อเว็บไซต์เครื่องจักสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาเว็บไซต์เรื่อง เครื่องจักสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

- 1.1 ข้อมูลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง
 - 1.1.1 ประวัติศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง
 - 1.1.2 สถานที่ตั้ง
 - 1.1.3 การติดต่อ
- 1.2 ความรู้เรื่องเครื่องจักสาน
 - 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องจักสาน
 - 1.2.2 เครื่องจักสานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - 1.2.3 ประเภทเครื่องจักสาน
- 1.3 ผลิตภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง
 - 1.3.1 กระติบข้าว
 - 1.3.2 ไช
 - 1.3.3 พัด
 - 1.3.4 ข้อง
 - 1.3.5 หวดนึ่งข้าว
 - 1.3.6 มวยนึ่งข้าว
- 1.4 วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจักสาน
 - 1.4.1 วัสดุดิบ
 - 1.4.2 เครื่องมือ
 - 1.4.3 ขั้นตอนการจักสาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากร คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 48 คน

3. อุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์

3.1 อุปกรณ์

3.1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์

3.1.2 กล้องถ่ายภาพ

3.2 ซอฟต์แวร์

3.2.1 โปรแกรม Adobe Dreamweaver CS3 ใช้สำหรับการเขียนเว็บไซต์

3.2.2 โปรแกรม Adobe Photoshop CS5.1 ใช้สำหรับการตกแต่งภาพ

3.2.3 โปรแกรม Windows Movie Maker ใช้สำหรับตัดต่อวิดีโอ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้เว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ช่วยในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรสานและข้อมูลผลิตภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เว็บไซต์ หมายถึง เว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
2. เครื่องจักรสาน หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยสมาชิกของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ กระติบข้าว, ไช, พัด, ข้อง, หวดนึ่งข้าว, มวยนึ่งข้าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำโครงการสารสนเทศศาสตร์ครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง
 - 1.1 ประวัติศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง
 - 1.2 สถานที่ตั้ง
 - 1.3 ผลิตรายการของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
2. ความรู้เรื่องเครื่องจักรสาน
 - 2.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องจักรสาน
 - 2.2 เครื่องจักรสานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - 2.3 ประเภทเครื่องจักรสาน
 - 2.4 วัตถุดิบและเครื่องมือ
 - 2.5 วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจักรสาน
3. การพัฒนาเว็บไซต์
 - 3.1 ความหมายของเว็บไซต์
 - 3.2 องค์ประกอบของเว็บไซต์
 - 3.3 หลักการออกแบบเว็บไซต์
 - 3.4 ขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์
4. ภาษาและโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนา
 - 4.1 ภาษา HTML
 - 4.2 โปรแกรม Adobe Dreamweaver CS3
 - 4.3 โปรแกรม Adobe Photoshop CS5.1
 - 4.4 โปรแกรม Windows Movie Maker
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

1. ประวัติศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2548 โดยทางผู้บริหารของเทศบาลตำบลบ้านฝางนั้นเล็งเห็นถึงความสามารถของผู้สูงและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างในส่งเสริมการนำศักยภาพของผู้สูงอายุเพื่อการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุให้มีบทบาทเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างรายได้เป็นของตนเอง เป็นตัวอย่างเพื่อถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลัง และให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆจากเทศบาลตำบลบ้านฝาง โดยมีคุณพ่อทอง ทะกอง เป็นประธานศูนย์

2. ที่ตั้ง

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง มีที่ตั้งอยู่ที่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง ตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น (ข้างวัดบูรพาราม ตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น) โดยมีสมาชิกจำนวน 57 คน โดยมีกลุ่มอาชีพ 3 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มทำดอกไม้จันทร์, กลุ่มทอผ้า และกลุ่มจักสาน โดยผู้สูงอายุเลือกเข้ากลุ่มตามความถนัดของตน

ภาพประกอบ 1 ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง

3. ผลิตภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

3.1 ไซ เป็นเครื่องมือดักสัตว์น้ำโดยมากดักปลาในกลุ่มปลาเล็กปลาน้อย ใช้งานในแหล่งน้ำไม่ลึก มักเป็นแหล่งน้ำไหลและเป็นการเปิดช่องระบายน้ำเข้าออกตามบึงนาคันนา ไซมีหลายรูปทรง ตั้งชื่อตามรูปทรงนั้น เช่น ไซปากแตร สานเป็นรูปกรวยปากไซบานออกเป็นรูปปากแตร ไซท่อ สานคล้ายท่อดักปลา หรืออาจตั้งชื่อตามวัตถุประสงค์ เช่น ไซสองหน้า มีช่อง 2 ด้าน ไซลอย ใช้วางลอยในช่วงน้ำขึ้น ๆ แหวกกอข้าวหรือกอหญ้า วางแช่น้ำไว้ ไซปลากะต๋ี่ ใช้ดักปลากะต๋ี่ ไซกบ สานเป็นลายขัดตาสี่เหลี่ยมรูปทรงกระบอก ใช้ดักกบ ไซโป่ง สานกันโป่งเล็กน้อย แม้ว่าจะมีรูปลักษณ์ที่ต่างกัน แต่มีลักษณะร่วมกันคือ สานเป็นทรงกระบอกและทำปากทางเข้าเป็นงาแซง (ซึ่งไม่เสียมปลายแปลม รูปทรงคล้ายกรวยที่ปิบแบน ๆ ทำให้ปลาเข้าได้ แต่ว่ายสวนความคมของปลายไม้ออกมาไม่ได้) ไซต่าง ๆ มักไม่ต้องใช้เหยื่อเพราะจะดักปลาที่ต้องไหลในกระแสน้ำ เว้นแต่ไซกบที่ต้องมีเหยื่ออย่างลูกปลา ลูกปู (อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ. 2524)

ภาพประกอบ 2 ไช

3.2 ข้องหรือตะข้องเป็นเครื่องจักสานพื้นบ้านสำหรับใส่ปลา หรือขังปลา ทำด้วยไม้ไผ่ ข้องมีรูปทรงต่าง ๆ เหมาะกับการใช้สอย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แบบคือ ข้องทรงกลมหรือทรงหม้อดิน ข้องมีปากหรือข้องปาก และข้องลอยหรือข้องเปิด นอกจากรูปทรงดังกล่าวแล้วยังมีแบบอื่น ๆ อีก เช่น ข้องหมา ข้องนก ข้องกบ ในการสร้างรูปแบบของข้องแต่ละชนิดจะสอดคล้อง กับการใช้สอยและการดำรงชีพตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และเป็นงานหัตถกรรมที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในสังคมเกษตร (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2538 : 57)

ภาพประกอบ 3 ข้อง

3.3 กระติบข้าว กล่องข้าว และแอบข้าว เป็นภาชนะ จักสานสำหรับใส่ข้าวเหนียวหนึ่งที่สานด้วยไม้ไผ่ โดยมีวิธีทำและ รูปแบบแตกต่างกันไปตามขนบนิยมของแต่ละท้องถิ่น ในภาคเหนือ ภาชนะสำหรับใส่ข้าวเหนียวหนึ่งรูปร่างคล้ายโหลเตี้ย ๆ มีฝา และหูหิ้ว เรียกว่า กล่องข้าวหรือก่องข้าว ภาคอีสาน ภาชนะใส่ข้าวเหนียวหนึ่งรูปร่างคล้ายโหลปากกว้าง ก้นสอบ มีฐาน มีฝา มีหูหิ้ว เรียกว่า กระติบ ส่วนภาชนะจักสานไม้ไผ่ รูปร่างคล้ายกล่องเล็ก ยาวรี ในภาคเหนือและภาคอีสาน ภาชนะจักสานด้วยไม้ไผ่ รูปร่างคล้ายกล่องเล็ก ๆ ยาวรี เรียกว่า แอบ หรือ แอ็บ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2539 : 197)

ภาพประกอบ 4 กระติบข้าว

3.4 หวดนึ่งข้าว เป็นภาชนะที่เป็นรูปกรวย ทำด้วยไม้ไผ่ ซึ่งจะต้องใช้คู่กับ หม้อทรงกระบอกสำหรับใช้นึ่งข้าวเหนียว คนอีสานจะต้องแช่ข้าวเหนียวดิบกับน้ำพอท่วมไว้ตอนกลางคืน พอรุ่งเช้าจะนำหม้อทรงกระบอกใส่น้ำตั้งไฟ ให้น้ำอยู่ต่ำกว่าก้นหวด พอน้ำเดือดจะใส่ข้าวเหนียวที่แช่ไว้ใส่หวด แล้วยกหวดวางบนหม้ออีกที หาดฝามือปิดข้าวเหนียวไว้ ให้น้ำที่พุ่งขึ้นมาจะทำให้ข้าวเหนียวสุก และมีกลิ่นหอมของไม้ไผ่ติดมาด้วย พอข้าวเหนียวสุกใช้ไม้พายกลับข้าวเหนียวข้างล่างขึ้นมาข้างบน แล้วปิดฝาลง ข้าวเหนียวก็จะสุกทั่วทั้ง (ฉัตรมงคล อ่างบุญตา. 2523)

ภาพประกอบ 5 หวดนึ่งข้าว

3.5 พัดไม้ไผ่ เป็นเครื่องจักรสานด้วยมือหรือหัตถกรรมพื้นบ้านซึ่งเป็นเครื่องใช้จากวัสดุจากธรรมชาติ โดยใช้ไม้ไผ่ พัดไม้ไผ่ในอดีตเป็นของใช้สำหรับโบกเตาไฟ หรือใช้สำหรับโบกร่างกายให้หายคลายจากความร้อนได้ สามารถที่จะนำติดตัวไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวก มีหลายรูปแบบซึ่งมุ่งเน้นประโยชน์ในการใช้งาน

ภาพประกอบ 6 พัดสาน

ความรู้เรื่องเครื่องจักสาน

1. ประวัติความเป็นมาของเครื่องจักสาน

มนุษย์คิดทำเครื่องจักสานมาตั้งแต่สมัยใด ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอน แต่ได้พบร่องรอยของเครื่องจักสานบนเครื่องปั้นดินเผา สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันว่า มนุษย์อาจจะสามารถทำเครื่องจักสานได้ ก่อนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และยังทำต่อมาในสมัยประวัติศาสตร์ ดังปรากฏรอยภาชนะจักสานบนผิวภาชนะเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ชิ้นหนึ่ง จาก แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นภาชนะเล็กๆ ปากกลมก้นสี่เหลี่ยม (ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร กรุงเทพมหานคร) และภาชนะดินเผาทรงกระบอกเล็กๆ อีกชิ้นหนึ่ง จากแหล่งโบราณคดีในจังหวัดลพบุรี (ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี) ภาชนะดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ทั้งสองชิ้นดังกล่าว มีรอยของภาชนะจักสานลายขัด ปรากฏบนผิวด้านนอกของภาชนะดินเผา จึงสันนิษฐานว่า ทำขึ้นโดยใช้ดินเหนียวยาล้างลงไปในภาชนะจักสาน เมื่อดินแห้งและแข็งแล้ว จึงนำไปเผาไฟ ไฟจะไหม้ภาชนะจักสานซึ่งเป็น แม่แบบหมด เหลือดินเผาที่มีรูปร่างเช่นเดียวกับ ภาชนะจักสานซึ่งเป็นแม่แบบ จึงปรากฏรอยสาน ที่ผิวด้านนอกตามลวดลายต้นแบบ ภาชนะเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์ดังกล่าวเป็น หลักฐานสำคัญที่อาจสันนิษฐานได้ว่า มนุษย์สมัย ก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยรู้จักทำเครื่อง จักสานมาก่อนการทำเครื่องปั้นดินเผา และการทำเครื่องปั้นดินเผายุคแรก อาจจะทำโดยใช้ดินเหนียวยาล้างใน ทั้งไว้ให้ดินแห้งแล้วจึงนำไปเผา ซึ่งเป็นกรรมวิธีการทำเครื่องปั้นดินเผายุคเริ่มแรก ก่อนที่จะทำ เครื่องปั้นดินเผาด้วยการตีด้วยไม้และหินดู และ การปั้นโดยใช้แป้นหมุนในยุคต่อมา (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ. 2532)

สิ่งที่ใช้เป็นแม่แบบ ในการทำเครื่องปั้นดินเผาครั้งแรกๆ อาจจะเป็นเปลือกผลไม้ เช่น เปลือกน้ำเต้า หรือเปลือกผลไม้ชนิดอื่นก่อน ที่จะใช้ภาชนะจักสานเป็นแม่แบบ แต่การทำภาชนะดินเผาที่ทำขึ้นด้วยวิธีนี้จะมีรูปทรงจำกัด ตามสิ่งที่นำมาเป็นแม่แบบเท่านั้น ร่องรอยของ เครื่องจักสานที่ปรากฏบนผิวภาชนะดินเผานั้น อาจสันนิษฐานได้ว่า การทำเครื่องจักสานของ มนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ใช้วัตถุดิบที่แปรรูปด้วยเครื่องโลหะ เช่น มีดพร้า จักหรือเหลาวัตถุดิบให้เป็นเส้นตอก มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะใช้ทำเครื่องจักสาน แต่ละชนิด อาจนำหวายหรือไม้ไผ่มาจักเป็นเส้น ก่อนที่จะนำมาสานเป็นภาชนะ แทนที่จะใช้ใบไม้ เถาวัลย์ มาสานเป็นภาชนะโดยตรง เพราะร่องรอยของเครื่องจักสาน ที่ปรากฏบนภาชนะดินเผานั้น แสดงว่า เป็นภาชนะจักสาน ที่สานด้วยตอก ที่จักเป็นเส้น อย่างที่ใช้สานเครื่องจักสานในปัจจุบัน การแปรรูปวัตถุดิบที่ใช้ทำเครื่องจักสาน เป็นพัฒนาการสำคัญในการทำเครื่องจักสาน เพราะการใช้วัสดุที่เป็นเส้นเล็ก เช่น ตอก หวาย ย่านลิเภา ทำให้มนุษย์สามารถประดิษฐ์เครื่องจักสานให้มีรูปทรงตามต้องการ และมีความประณีตงดงามยิ่งขึ้น

การทำเครื่องจักสานบางชนิดในบางท้องถิ่น ช่างจักสานจะสานภาชนะ หรือใช้ไม้ทำเป็นแบบ ให้มีรูปทรงตามความต้องการก่อน แล้วจึงสานทับแม่แบบอีกทีหนึ่ง เพื่อให้ได้เครื่องจักสาน ที่มีรูปร่างและขนาดที่เหมือนกัน กันเป็นจำนวนมาก เช่น การสานกระบุงบางท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ ช่างจักสานจะสานกระบุงแม่แบบหรือต้นแบบก่อน แล้วจึงสานกระบุงที่ต้องการตามแม่แบบที่สานไว้ หรือการสานหมวกหรือกูปในภาคเหนือ ซึ่งช่าง จักสานมักใช้ไม้กลึงเป็นรูปหมวกมาเป็นแม่แบบ แล้วสานโครงหมวกตามแม่แบบที่เป็นไม้นั้น จากนั้นจึงบุด้วยใบลานหรือใบตาลอีกชั้นหนึ่ง วิธีนี้จะทำให้ได้หมวกที่มีรูปร่างเหมือนกัน และมีขนาดเท่าๆ กัน นอกจากนี้ก็มีการสานครุหรือแอม สำหรับตีข้าวของภาคเหนือ ซึ่งเป็นเครื่องจักสานขนาดใหญ่ที่ใช้ตอกขนาดใหญ่ ช่างจักสานจึงต้องขุดดิน

เป็นหลุม เป็นแม่แบบ แล้วลงไปสานในหลุมที่เป็นแม่แบบนั้น โดยมีหลุมดินเป็นแม่แบบ บังคับให้เครื่องจักสานมีรูปทรงตามต้องการ การสานเครื่องจักสานโดยใช้แม่แบบนี้ ช่วยให้เครื่องจักสานที่มีรูปร่างเหมือนๆ กันเป็นจำนวนมาก หรือใช้สานเครื่องจักสานที่มีรูปทรงแปลกๆ จึง ต้องใช้แม่แบบ เช่น การสานแจกัน การสานเป็น รูปสัตว์ ในประเทศจีน ซึ่งใช้ดอกสานหุ้มทับ แจกันดินเผาหรือเครื่องปั้นดินเผารูปสัตว์ ทำให้ ได้เครื่องจักสานที่มีรูปทรงตามแม่แบบนี้ (ถนอมจิต เสาร์อ่อน. 2523)

การทำเครื่องจักสาน เป็นหัตถกรรมสำคัญยิ่งประเภทหนึ่ง ในสังคมเกษตรกรรม เพราะเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ที่ผู้ใ้สามารถสานขึ้นใช้เอง จากวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น การสร้างรูปทรง และกรรมวิธีในการทำเครื่องจักสานยุคแรกๆ ของมนุษย์ โดยทั่วไปจะไม่แตกต่างกันนัก ตั้งแต่การนำใบไม้ เถาวัลย์ มาสานเป็นภาชนะ สานเป็นเสื่อหรือเครื่องรองนั่งปูนอน การนำใบมะพร้าว ใบลาน ใบตาล และเถาวัลย์มา สานเป็นภาชนะอย่าง หนาๆ สำหรับใส่สิ่งของซึ่งทำกันทั่วไป กรรมวิธีในการทำเครื่องจักสานนั้น อาจจะเริ่มจากการสานอย่างง่าย ๆ แล้วพัฒนาเป็นการจักสานที่ซับซ้อนมากขึ้น ทั้งรูปแบบ และกรรมวิธี

2. เครื่องจักสานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสาน เป็นภาคที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ครอบคลุมหลายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี หนองบัวลำพู มุกดาหาร ภาคอีสานเป็นดินแดนที่แยกจากที่ราบภาคกลาง โดยมีภูเขาที่ยกขึ้นมา ประคองขอบของที่ราบสูง หันด้านชันไปทางภาคกลาง ด้านใต้มีด้านชันทางที่ราบต่ำเขมร ที่ราบสูงอีสานจะลาดเอียงไปทางตะวันออกเฉียงใต้บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง ทำให้แม่น้ำสายสำคัญของภาคนี้ ไหลจากตะวันตกไปยังตะวันออก ไปรวมกับแม่น้ำโขง

นอกจากประชากรในภาคอีสานจะมีความหลากหลายของลักษณะทางชาติพันธุ์แล้ว ยังมีวัฒนธรรมการบริโภคข้าวเหนียว เช่นเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ในภาคเหนือ แม้ว่าคนอีสานจะบริโภคข้าวเหนียว เหมือนกับคนภาคเหนือก็ตาม แต่เครื่องจักสานที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคข้าวเหนียวของภาคอีสาน มีลักษณะเฉพาะตน ที่ต่างไปจากของภาคเหนือ ถึงแม้จะใช้ประโยชน์ในการใส่ข้าวเหนียวเช่นเดียวกันก็ตาม เครื่องจักสานภาคอีสาน ที่เกี่ยวเนื่องด้วยวัฒนธรรมการบริโภคข้าวเหนียวที่สำคัญ คือ ก่องข้าว และกระติบ

ก่องข้าวและกระติบของชาวอีสาน ในบริเวณอีสานกลาง และอีสานใต้ มีรูปแบบเฉพาะตนที่ต่างกัน โดยมีรูปแบบ และวิธีการสานที่เป็นของตนเองตามความนิยมของท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ก่องข้าวที่ใช้กัน ในบริเวณอีสานกลาง โดยเฉพาะจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น นั้นมีลักษณะ และรูปแบบต่างไปจากกระติบข้าว ที่สานด้วยไม้ไผ่ของถิ่นอื่นๆ ก่องข้าวชนิดนี้คล้ายกับก่องข้าวภาคเหนือ ประกอบ ด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วน ฐาน ทำด้วยไม้ ตามแต่จะหาได้ เป็นแผ่นไม้กากบาทไว้ด้วยกัน เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับตั้ง บางทีก็แกะเป็นลวดลายเพื่อความสวยงามไปด้วย ตัวก่องข้าว สานด้วยไม้ไผ่ซ้อนกัน ๒ ชั้น เป็นรูปคล้ายโถ โดยมี ฝา รูปร่างเหมือนฝาชีครอบอีกชั้นหนึ่ง ขอบฝาจะใช้ก้านตาล เหลาเป็นแผ่นบางๆ โค้งทำขอบฝา เพื่อความคงทน การสานก่องข้าวชนิดนี้ จะต้องสานตัวก่องข้าวซ้อนกัน ๒ ชั้น เพื่อให้เก็บความร้อนได้ดี โดยที่จะสานโครงชั้นในก่อน ด้วยลายสองที่กัน เป็นแผ่นสี่เหลี่ยม เพื่อให้เกิดมุมสี่มุม สำหรับผูกกับไม้กากบาท ที่เป็นฐานได้สะดวก เสร็จแล้วจึงสานส่วนต่อขึ้นมาเป็น ตัวก่องข้าว ด้วยลายขัด (ภาษาถิ่นเรียก "ลายกราว") โดยใช้ดอกตะเคียงเส้นเล็กๆ จนได้ขนาดตามต้องการ แล้วจึงสานตัวก่องข้าวด้านนอกครอบอีกชั้นหนึ่งด้วยดอกปิ่น เป็นลายสองยืน หรือลายสองเวียน เพื่อให้เกิดความสวยงาม ตัวก่องข้าวที่สานหุ้มนี้ จะต้องสานให้ใหญ่กว่าตัวแบบภายใน แล้วพับปากก่องข้าว หุ้มกลับเข้าไปภายในเพื่อความ

เรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้เส้นหวายผูกคาคไว้ภายนอกเพื่อรับขอบ ของฝาไปในตัว เมื่อได้ตัวก่องข้าวแล้วจึงทำ ฐาน ให้ผายออกรับกับรูปทรงของก่องข้าวด้วย ไม้ฐาน นี้จะผูกติดกับส่วนกันสั่นด้วยหวาย เมื่อได้ตัวก่อง ข้าวพร้อม ฐานแล้วจึงสานฝา ซึ่งมักจะสานด้วย ดอกปิ่นค่อนข้างใหญ่เป็นลายต่างๆ แล้วแต่จะเรียก โดยสานเป็นรูปคล้ายฝ่าชี เมื่อได้ส่วนประกอบที่ สำคัญพร้อมแล้วจะต้องทำสำหรับร้อยเชือกเพื่อ ใช้สะพายบ่าหรือใช้แขวน จากรูปทรงและ วิธีการ ของก่องข้าวแบบนี้จะเห็นว่าเป็นการสร้างรูปแบบ ของเครื่องใช้ให้สนองประโยชน์ใช้สอยได้ดั่งนั้นเอง ก่องข้าว ชนิดนี้มีความสมบูรณ์ทั้งรูปทรงที่สวยงามและใช้ประโยชน์ได้ดีด้วย

ภาพประกอบ 7 ก่องข้าว

ภาชนะจักสาน สำหรับใส่ข้าวเหนียวอีกแบบหนึ่ง ที่นิยมใช้กันในอีสานเหนือ คือ "กระติบ" ซึ่งสาน ด้วยไม้ไผ่เช่นเดียวกัน แต่รูปแบบ และวิธีการสานแตกต่างออกไป กระติบมีรูปร่างทรงกระบอก คล้ายกระป๋องไม่มี ขา มีเพียงส่วนตัวกระติบ และส่วนฝาท่อนั้น วิธีการสานจะสานด้วยดอกไม้เหี้ยะ ซึ่งเป็นดอกอ่อนๆ โดยจะสานเป็น รูปทรงกระบอกให้มีความยาวเป็นสองเท่าของความสูงของตัวกระติบที่ต้องการ เสร็จแล้วต้องพับทบกลับส่วนหนึ่งไว้ เป็นด้านในตัวกระติบ ก่องข้าวชนิดนี้จะสานลายด้านใน และด้านนอกต่างกันคือ ส่วนที่จะพับทบกลับไว้ด้านในนั้น จะสานด้วยลายอำแวน ส่วนด้านนอกที่ต้องการความสวยงาม จะสานด้วยลายสองยี่น หรือยกดอก เพื่อความ สวยงาม ส่วนกันจะต้องสานเป็นแผ่นกลมๆ ต่างหาก แต่นำมาผนึกติดกับตัวกระติบภายหลัง ส่วนฝากะติบก็จะทำ เช่นเดียวกับตัวกระติบ กระติบชนิดนี้ บางครั้งอาจจะใช้ก้านตาล ขดเป็นวง ทำเป็นส่วนฐาน เพื่อความคงทนด้วย

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างก่องข้าวและกระติบ เกิดจากความนิยมของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น ที่ทำสืบทอดต่อๆ กันมาแต่บรรพบุรุษ ปัจจุบันก่องข้าว และกระติบ ยังคงรักษารูปทรง และลักษณะเฉพาะถิ่นของ ตนไว้ได้ เพราะผู้สานแต่ละถิ่น มักมีความถนัดและเคยชิน ในการทำตามแบบอย่างของตนมากกว่าที่จะเลียนแบบ ก่องข้าวถิ่นอื่น แม้ปัจจุบันเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน จะมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เช่น เพิ่มสีส้น หรือนำวัสดุ สมัยใหม่ เช่น พลาสติก เข้ามาประยุกต์ใช้ประกอบกับเครื่องจักสาน ซึ่งเป็นไปตามสมัยนิยมมากกว่าความต้องการที่ เปลี่ยนแปลง รูปแบบดั้งเดิมของตน แต่ในที่สุดก่องข้าวไม้ไผ่ ก็ยังเป็นที่ยิยมของชาวบ้านมากกว่าภาชนะชนิดอื่น

เครื่องจักสานพื้นบ้านที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ "ตะกร้า" หรือที่ภาษาถิ่นเรียก "กะด้า" หรือ "กะด้า" ซึ่งเป็นภาชนะจักสาน ที่ใช้กันแพร่หลายในภาคอีสาน ตะกร้า หรือกะด้าสาน มีประโยชน์ในการใช้สอยเช่นเดียวกับ ตะกร้าภาคกลาง หรือซ้าภาคเหนือ เป็นภาชนะที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในภาคอีสาน เพราะใช้ใส่ของได้สารพัด

และใช้ได้ทั้งการหิ้ว หาบ และคอน ด้วยไม้คาน รูปทรงของตะกร้า หรือกะต้ำ ต่างไปจากตะกร้าภาคอื่น กะต้ำสานด้วยไม้ไผ่ เริ่มสานกันก่อน ด้วยลายขัด (ลายขัดปี) ดอกคู่ แล้วค่อยๆ สานต่อขึ้นมาด้านข้างของตะกร้า ด้วยลายธรรมดาเรื่อยไปจนถึงปากของตะกร้า ซึ่งจะใช้ดอกเส้นเล็ก เพื่อความแข็งแรงทนทาน ปากหรือขอบตะกร้าจะใช้วิธีเก็บนิม โดยสานซ้อนตอกเข้าไปในตัวตะกร้า เสร็จแล้วจะทำหูตะกร้า เพื่อใช้หิ้วหรือหาบ โดยมากจะใช้ไม้ไผ่อีกชิ้นหนึ่ง โค้งเหนือปากตะกร้า แล้วผูกปลายทั้งสองเข้ากับขอบตะกร้า

ภาพประกอบ 8 ตะกร้า

ตะกร้าภาคอีสาน จะมีรูปทรงคล้ายๆ กันเป็นส่วนใหญ่ อาจจะมีขนาดเล็กและใหญ่ต่างกันเท่านั้น ตะกร้าชนิดนี้จะได้ทั้งแบบเป็นคู่ และใช้หิ้วเพียงใบเดียว ตั้งแต่ใช้ใส่ผัก ผลไม้ ถ่าน และสิ่งของอื่นๆ ไปจนถึงใช้เป็นเขียนหมาก สำหรับใส่หมาก เรียกว่า "คูหมาก" หรือบางครั้งใช้ขันยา ทำเป็นครุหรือคู สำหรับตักน้ำก็ได้ ชาวอีสานนิยมใช้กะต้ำกันทั่วไป เพราะมีน้ำหนักเบา ทำได้ง่าย ราคาถูกกว่าภาชนะชนิดอื่น ตะกร้าสานของอีสาน ถึงแม้ว่า จะเป็นเครื่องจักสานที่มีรูปทรง และลวดลายในการสานง่ายๆ ไม่ละเอียดประณีต แต่เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนที่ใช้กันแพร่หลาย เป็นเครื่องจักสาน ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นชนิดหนึ่งของอีสาน จะพบเห็นชาวอีสานหิ้วตะกร้า หรือหาบตะกร้านี้ทั่วไป

นอกจากตะกร้า หรือกะต้ำ ที่ใช้กันแพร่หลายในภาคอีสาน หรือถือได้ว่า เป็นเอกลักษณ์ของเครื่องจักสานอีสานดังกล่าวแล้ว ในภาคอีสานยังมีเครื่องจักสาน ที่น่าสนใจอีกหลายอย่าง แต่ส่วนมากจะเป็นเครื่องจักสานไม้ไผ่มากกว่าอย่างอื่น และเครื่องจักสานที่ใช้กันมากในชีวิตประจำวัน ก็เป็นพวกภาชนะต่างๆ เช่น กระบุง ตะกร้า กระจาด เปลเด็ก เครื่องจักสานที่จำเป็นต่อชีวิตอีกอย่างหนึ่งคือ เครื่องมือจับและดักสัตว์น้ำ เช่น ไซ ข้อง ตุ่มดักกบ ซ่อน ปุ่มขังปลา ฯลฯ นอกจากนี้มีเครื่องจักสานที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไหม และการทอผ้า เช่น กะเพียดปั่นฝ้าย กระดัง เลี้ยงไหม จ่อเลี้ยงไหม เครื่องจักสานที่เกี่ยวข้องกับขนบประเพณีของชาวอีสาน ได้แก่ เบิงหมาก สำหรับใส่ดอกไม้ และเครื่องบูชาต่างๆ และก่องข้าวขวัญ สำหรับใส่ข้าวเหนียวหนึ่ง เป็นต้น

3. ประเภทเครื่องจักสาน

เครื่องจักสานที่ใช้กันอยู่ในภาคต่าง ๆ ทุกวันนี้มีรูปร่างลักษณะและประโยชน์ใช้สอยต่างกันไปตามความนิยมของผู้คนในแต่ละถิ่นซึ่งพอจะแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 เครื่องมือจับสัตว์น้ำ

เครื่องมือดักสัตว์น้ำเป็นเครื่องจักสานที่มีลักษณะที่ทำให้ปลาว่ายเข้าไปแล้วไม่สามารถออกมาได้ สำหรับเครื่องมือสำหรับขังนั้นมีลักษณะเป็นภาชนะธรรมดาที่มีตาของการสานถี่เพียงพอที่จะป้องกันไม่ให้สัตว์น้ำหลุดออกไปได้ เครื่องมือจับสัตว์น้ำ มีดังนี้

ข้อง เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งสำหรับใส่ปลาไว้ชั่วคราวในขณะที่ชาวบ้านออกหาปลา ข้อง มีลักษณะคล้ายหม้อดิน สานด้วยเนื้อไม้ไผ่ ส่วนก้นเป็นสี่เหลี่ยมจตุรัส มีโครงไม้ไผ่ขวางเป็นกากบาทรองรับอยู่ ส่วนด้านข้างกลมป่องออก ส่วนคอจะแคบและปลายจะผายออก และมีฝาที่มีก้นแหลมปิดกั้นปลากระโดดออก

ภาพประกอบ 9 ข้อง

ไซ เป็นเครื่องมือสำหรับดักปลาใหญ่และปลาเบญจพรรณ มีรูปเป็นทรงกระบอกสานด้วยเนื้อไม้ไผ่ โดยแบ่งออกเป็นสามส่วน คือส่วนหัว เปิดเป็นช่องไว้สำหรับจับปลาออก ส่วนกลางค่อนข้างคอด ซึ่งภายในโปร่ง เป็นส่วนที่มีช่องสำหรับดักปลาซึ่งประกอบไปด้วยงาไซ สำหรับกันปลาวายออก และสุดท้ายคือ ส่วนที่ปิดไม่มีทางสำหรับปลาวายเข้า มีลักษณะเรียวแหลม การสานไซจะสานห่างๆกัน ไปตามแนวนอน เพื่อกันมิให้ปลาขนาดใหญ่ที่ต้องการออก

สุ่ม เป็นเครื่องมือสำหรับจับปลาโดยตรง สุ่มสานด้วยผิวไม้ไผ่เป็นตาถี่สี่เหลี่ยม ส่วนบนแคบมีช่องสำหรับเอามือล้วงลงไปจับปลา ส่วนล่างบานออก และตอนปลายมีเชิงเส้นให้แหลม เพื่อความสะดวกในการกดลงพื้น

ตุ้ม เป็นเครื่องมือสำหรับดักปลา สานด้วยไม้ไผ่จนทึบมองไม่เห็นตา ยิ่งกว่านั้นยังใช้ดินเหนียวหรือโคลนยาโดยรอบจนแลดูทึบ มีทางเข้าสองทาง ทางแรกอยู่ส่วนล่าง เป็นช่องกลมหรือสี่เหลี่ยมเป็นทางสำหรับปลาวายเข้า มีงานเชิงคือไม้ไผ่เส้นภายในต่อจากช่องทางที่เข้า เพื่อกันมิให้ปลาวายออกมาได้ส่วนอีกทางหนึ่งอยู่ตอนบน เป็นช่องขนาดใหญ่กว่าช่องตอนล่างสำหรับเทปลาออกจากตุ้ม

ภาพประกอบ 10 ตุ้ม

อีจู้ เป็นภาชนะที่ใช้สำหรับใส่เหยื่อซึ่งส่วนมากจะเป็นปลาตัวเล็กๆ ทำด้วยกระบอกไม้ไผ่ โดยจักเป็นเส้นๆ ไม้ให้ขาดเป็นลักษณะตอกเส้นยืนแล้วสานด้วยตอกเส้นนอนอีกทีหนึ่ง ส่วนปากหรือปลายบานออกเพื่อสะดวกแก่การล้วง ส่วนปากนี้จะมีฝากรวยปิด

3.2 เครื่องมือสักรรรม

เครื่องจักสานในกลุ่มเครื่องมือสักรรรมนั้นส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ขนย้ายสิ่งของต่างๆ ซึ่งเครื่องมือสักรรรม มีดังนี้

หลัว เป็นภาชนะที่ใช้สำหรับใส่สิ่งของต่างๆ เพื่อขนย้ายไปยังที่ต่างๆ มาด้วยผิวไม้ไผ่ มีลักษณะเป็นรูปทรงกลม มีหูติดอยู่กับส่วนขอบ ตัวของหลัวสานเป็นลายขัดธรรมดา ส่วนปากหลัวเป็นลายขัดเช่นกัน

ภาพประกอบ 11 หลัว

แข่งใส่เปิด,ไก่ เป็นภาชนะที่ใช้สำหรับใส่เปิดและไก่เพื่อขนย้ายหรือนำไปจำหน่าย สานด้วยไม้ไผ่ขนาด 2 ซม. มีตาห่างประมาณ 8 ซม. ส่วนบนของแข่งสานเป็นเป็นตาถี่เหลี่ยม ส่วนขอบเป็นไม้ไผ่ซี่ขนาด 1 ซม. 3 เส้นขัดเป็นเกลียว ทำหน้าที่ประกบให้แข็งแรง ส่วนล่างมีลักษณะเป็นทกเหลี่ยม มีไม้ไผ่เหลาขนาด 3 ซม. ขัดไขว้กันตามมุมทั้งหกเพื่อเสริมความแข็งแรง

โขงโลง เป็นเครื่องมือจักสานประเภทหนึ่ง ใช้สำหรับวิดน้ำในบ่อหรือคู สานด้วยผิวไม้ไผ่แบบทึบไม่มีช่องตาเพื่อป้องกันมิให้น้ำไหลออกได้ มีด้ามคือโคนไม้ไผ่ทั้งลำขนาดสั้น

3.3 เครื่องใช้ภายในบ้าน

เครื่องใช้ภายในบ้านที่เป็นเครื่องจักสานยังคงเป็นที่นิยมใช้กัน เครื่องจักสานที่เป็นเครื่องใช้ภายในบ้านมีดังนี้

ชะลอม เป็นภาชนะสำหรับใส่สิ่งของเพื่อนำไปยังที่ต่างๆ สานด้วยตอกไม้ไผ่เป็นลวดลาย เฉลวโปร่งชนิดหกมูม ชะลอมมีลักษณะเป็นทรงกระบอก ส่วนก้นเป็นทกเหลี่ยมปากชะลอมใช้รับและผูกมัดสำหรับหิ้ว สูงประมาณ 25 ซม.

ฝาชี เป็นเครื่องปกปิดอาหารเพื่อป้องกันแมลงวัน และป้องกันสิ่งสกปรกมิให้ตกลงไปในอาหาร สานด้วยตอกเนื้อไม้ไผ่ ขนาด 5 มม. สานด้วยลายขัดลายสอง ตาห่างประมาณ 3 มม. เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ขอบฝาชีทำด้วยไม้ไผ่ขนาด 2.5 ซม. ประกอบเนื้อฝาชีโดยรอบ

ภาพประกอบ 12 ฝาชี

พัด เป็นเครื่องมือใช้โบกลม ใช้สำหรับพัดลมในเวลาหุงต้ม หรือใช้โบกลมเพื่อขจัดความร้อนได้ สานด้วยตอกไม้ไผ่ ขนาด 1.2 ซม. เป็นลวดลายสองและลายขัด ตอนกลางมีด้ามไม้ไผ่เหลาแบน ขนาด 2 ซม. ทำเป็นด้าม

กระจาด เป็นภาชนะสำหรับใส่สิ่งของต่างๆ กระจาดสานด้วยลายขัดธรรมดา ส่วนปากเป็นรูปทรงกลม ส่วนก้นเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส

3.4 สิ่งของเบ็ดเตล็ด

เครื่องจักสานในกลุ่มสิ่งของเบ็ดเตล็ดนี้ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้เล็กน้อยๆ อาจจะเป็นของเล่น เครื่องใช้ในการประกอบอาหาร เป็นต้น ซึ่งมีดังนี้

เข่งปลา เป็นภาชนะสำหรับใส่ปลาเพื่อนำไปนึ่งหลังจากนั้นก็จะเป็นไปจำหน่ายต่อไป สานด้วยไม้ไผ่ ขนาด 1 ซม. เป็นลวดลายตาจิ้ง ตัวห่างประมาณ 5 ซม. เพื่อให้ไอน้ำผ่านได้สะดวก ขอบเข่งทำด้วยไม้ไผ่ขนาด 2.5 ซม. สำหรับประกับเนื้อเข่ง มัดด้วยเชือก

งอบ เป็นเครื่องสวนศรัษะ ใช้เพื่อป้องกันแสงแดดและฝนในเวลาทำงาน งอบประกอบด้วยโครงงอบซึ่งสานด้วยตอกไม้ไผ่ มีตาคล้ายชะลอมกรุด้วยใบลาน

ปลาตะเพียน เป็นของเล่นที่ผู้ใหญ่ตักประดิษฐ์ให้เด็กเล่น มีรูปลักษณะเลียนแบบจริงตามธรรมชาติ สานด้วยวัสดุต่างๆ เช่น ใบมะพร้าว เป็นต้น ส่วนใหญ่จะสานหลายตัวแล้วนำมาแขวนไว้เหนือเปลเด็ก (วิริยะ วิริยะปานนท์. 2527 : 24-37)

ภาพประกอบ 13 ปลาตะเพียนสาน

4. วัตถุดิบและเครื่องมือ

4.1 วัตถุดิบ

ไม้ พรรณไม้ชนิด Bambusa spp. ในวงศ์ Poaceae เป็นกอลำต้น สูงเป็นปล้องๆ มีหลายชนิด แต่ละชนิดมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำมาใช้ทำเครื่องจักสานแตกต่างกันไป เช่น ไม้สีสุก ขึ้นทั่วไปตามหัวไร่ปลายนาทุกภาคของประเทศ แต่พบมากในภาคกลาง และภาคใต้ ชอบดินเหนียวปนทราย หรือดินร่วนในที่ราบต่ำๆ ตามริมแม่น้ำลำคลอง ไม้ชนิดนี้ กล่าวกันว่า มาจากหมู่เกาะชวา สุมาตรา และบอร์เนียว ลำมีสีออกเหลือง จึงเรียกว่าไม้สีสุก เป็นไม้ที่มีลำสูงใหญ่ ไม้ชนิดนี้ใช้ ประโยชน์ได้หลายอย่าง ชาวบ้านจึงมักปลูกไว้เป็นรั้วบ้านเพื่อ ช่วยกำบังลม และนำหน่อมาเป็นอาหาร นำต้นมาใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น ทำพะอง บันได และทำเครื่องจักสานนานาชนิด ไม้รวก เป็นไม้ที่กระจายพันธุ์ตามธรรมชาติในบริเวณประเทศพม่า จึงพบไม้ชนิดนี้มากในบริเวณภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดกาญจนบุรี ไม้รวก เป็นไม้ที่มีความสวยงาม เป็นกอชิดทึบ พุ่มเตี้ย ลำต้นเล็กและเปลา สูงประมาณ ๒-๓ เมตร มีกิ่งเล็กๆ ไม้รวกเป็นไม้ที่ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ปลูกตกแต่งบริเวณบ้าน ทำรั้ว ใช้เป็นวัสดุประกอบการก่อสร้าง การประมง ทำเยื่อกระดาษ และใช้ทำเครื่องจักสาน ไม้เอี้ยะ เป็นไม้ที่รู้จักกันดีในภาคเหนือ ขึ้นทั่วไปใน บริเวณป่าดงดิบหรือป่าผสมผลัดใบที่มีไม้สัก เฉพาะตามริมห้วยต่างๆ ลักษณะเด่นของไม้ชนิดนี้คือ เนื้อลำบางมาก ตั้งแต่โคนถึงยอด มีขนาดปล้องยาวมาก ประมาณ ๕๐-๗๐ เซนติเมตร สูง ประมาณ ๑๘ เมตร ไม้เอี้ยะเป็นไม้ขนาดย่อม ลำเรียวยาว ชาวบ้านในภาคเหนือนิยมนำมาทำฝ้ายบ้าน เครื่องมือจับปลา กระบอกลำน้ำ และเครื่องจักสาน ไม้ข้ามหลาม มีมากในบริเวณภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้นกระจายเป็นกลุ่มๆ ในป่าผสมผลัดใบ ชื่อพื้นเมืองอาจเรียก ไม้ข้ามหลาม ไม้ป้าง เป็นไม้ขนาดกลาง ชูลำสวยงาม กอไม่แน่นจนเกินไป ลำต้นตรงสีเขียวอมเหลือง เนื้อบาง ไม้ชนิดนี้ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ตั้งแต่ใช้เฝ้าข้ามหลาม และเครื่องจักสาน ใช้ก่อสร้างบ้านเรือน ทำฟาก ฝา เพดานบ้าน ทำโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสัตว์จนถึงนำไปทำเป็นตะแกรงแทนเหล็กสำหรับยัดคอนกรีตในงานก่อสร้าง

ภาพประกอบ 14 ไม้ไผ่

การตัดไม้ไผ่เป็นท่อนๆ นั้นเป็นขั้นตอนถัดมา เป็นการเตรียมไม้ไผ่ เพื่อที่จะนำไปจักตอกโดยปัจจุบันนิยมใช้การเลื่อยโดยใช้เลื่อยรูปแบบต่างๆในการเลื่อย เนื่องจากการเลื่อยนั้นจะทำให้เนื้อไม้ไผ่บริเวณปากนั้นแตกเป็นริ้ว และยังมีความละเอียด

การเลื่อยโดยใช้เลื่อยมือนั้นเริ่มต้นจากการใช้นิ้วหัวแม่มือข้างที่ไม่ได้จับเลื่อย ช่วยประคองนำใบเลื่อย เพื่อให้ใบเลื่อยนิ่ง ไม่ส่าย หรือพลิกไปมา เมื่อเลื่อยเข้าไปจนลึกแล้ว ก็สามารถเอานิ้วที่ใช้ประคองออกได้ มีจรรยาบรรณเลื่อยลงตรงจุดที่จะเลื่อยแล้ว เริ่มดึงเลื่อยขึ้นเข้ามาหาตัวโดยไม่ต้องออกแรงมาก กดใบเลื่อยลงไปช่วงนี้ถึงออกแรง เพื่อให้ใบเลื่อยกินเข้าไปในเนื้อวัตถุที่จะเลื่อย ชักขึ้นลง ทำสลับกันไปมาเรื่อยๆ เช่นนี้ ในอัตราเร็วประมาณ 40-50 ครั้งต่อนาที โดยไม่จำเป็นต้องออกแรงมากจนเกินไปนัก ฟันเลื่อยที่คมดีจะทำหน้าที่ตัดเนื้อไม้ให้เอง (สนไชย ฤทธิโชติ. 2539 : 113)

ภาพประกอบ 15 การตัดไม้ด้วยเลื่อย

การนำวัตถุดิบธรรมชาติเหล่านี้มาทำเป็นเครื่องจักสานนั้น มนุษย์ค่อยๆ เรียนรู้คุณสมบัติของวัตถุดิบแต่ละชนิด แล้วเลือกสรรนำมาแปรรูปวัตถุดิบ ให้มีลักษณะเหมาะสม ในการนำมาสานเป็นเครื่องจักสาน เช่น การนำไม้ไผ่มาผ่าเป็นซีกๆ แล้ว "จัก" เป็นเส้นๆ เรียก "ตอก" เฉพาะตอกไม้ไผ่นั้น โดยทั่วไปมักจักเป็นตอกสองชนิดคือ ตอกที่จักขนานกับผิวไม้ เรียก "ตอกป็น" ตอกชนิดนี้อาจจะจักเอาผิวไม้ไว้เรียก "ตอกผิว" ขึ้นหนึ่งก่อน แล้วจึงจักเฉพาะเนื้อไม้เป็นชั้นๆ ลงไป ตอกผิวนี้ เมื่อนำไปทำเครื่องจักสาน จะมีความคงทนกว่าตอก ที่มีเฉพาะเนื้อไม้ ตอกอีกชนิดหนึ่ง เป็นตอกที่จักขวางผิวไม้ มีผิวติดที่สันด้านหนึ่งเรียก "ตอกตะแคง" ตอกชนิดนี้จะมีผิวไม้ที่สันทุกเส้น ใช้สานเครื่องจักสานได้หลายชนิดเช่นเดียวกัน

4.2 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานจักสานนั้นหลักๆ สามารถแบ่งออกเป็นสามประเภท โดยการแบ่งตามหน้าที่ของเครื่องมือที่นำมาใช้ โดยแบ่งได้ดังนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการตัด เครื่องมือที่ใช้ในการตอก และเครื่องมือที่ใช้ในการมัด

4.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการตัด

มีด เครื่องมือสำหรับแปรรูปวัตถุดิบจากธรรมชาติ มาเป็นวัสดุสำหรับทำเครื่องจักสาน มีดที่ใช้กันทั่วไป เป็นมีดเหล็กกล้า เนื้อแกร่ง มี ๒ ชนิดคือ มีดสำหรับผ่าและตัด มักเป็นมีดขนาดใหญ่ สันหนา เช่น มีดโต้ หรือมีดอีโต้ ใช้ตัดและผ่าไม้ไผ่ หวาย หรือไม้อื่นๆ ที่จะใช้ทำเครื่องจักสานให้มีขนาดตามต้องการ ก่อนที่จะนำไป เหลา จัก เป็นตอก หรือเป็นเส้นต่อไป มีดตอก มีดชนิดนี้มีประโยชน์ใช้สอยตามชื่อคือ ใช้สำหรับจักตอก หรือเหลาหวาย เป็นมีดปลายเรียวแหลม ปลายและด้ามงอน ส่วนมากตัวมีดจะสั้นกว่าด้าม เพราะในการจักหรือเหลาตอก จะใช้ด้ามสอดเข้าไประหว่างแขนกับลำตัว เพื่อให้จักหรือเหลาตอกได้สะดวก มีดชนิดนี้ จะมีสันบาง เพื่อให้จัก

ได้ดี ส่วนปลายที่อ่อนแหลมนั้น จะใช้เจาะหรือคว้านได้ด้วย มีดตอกทั่วไปจะมีรูปร่างคล้ายคลึงกันดังกล่าว แล้วแต่อาจจะมีรูปร่างพิเศษแตกต่างกันบ้าง ตามความนิยมของแต่ละถิ่น และช่างจักสานแต่ละคน

ภาพประกอบ 16 มีดจักตอก

ภาพประกอบ 17 มีดอีโต้

เลื่อย การใช้เลื่อยจะเลือกใช้แตกต่างกันออกไปเช่น ถ้าต้องการความเร็ว และงานที่ไม่ละเอียดมากนัก จะใช้เลื่อยฟันหยาบ ส่วนงานที่ต้องการความประณีต ต้องใช้เลื่อยที่มีฟันละเอียด แยกได้ดังนี้คือ

เลื่อยลันดา แบ่งเป็น 2 ชนิด คือฟันละเอียดชนิดหนึ่งทำไว้สำหรับงานตัด คือ การตัดขวางไม้เส้นตัดไม้ไผ่ออกเป็นท่อนท่อนส่วนอีกชนิดหนึ่งทำฟันไว้สำหรับงานโกจรหรือผ่า คือการตัดไม้ตามความยาวของเสี้ยนไม้นั่นเอง

เลื่อยรอก มีลักษณะเป็นเลื่อยสันตแสง มีฟันคล้ายเลื่อย ตัดแต่ละเลื่อยดีกว่า ใบเลื่อยบางกว่า ค้ำมือจับเป็นไม้คล้ายสิ่ว เหมือนมีดอีโต้ มักใช้กับงานที่ละเอียด ประณีต หรือใช้รอกปากไม้ในเวลาเข้าไม้

ภาพประกอบ 18 เลื่อยลันดา

ภาพประกอบ 19 เลื่อยรอก

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

ไม้บรรทัด เป็นเครื่องมืออันแรกที่ใช้ช่างไม้ต้องสายสำหรับวัดระยะหรือขนาดกว้างยาวบนไม้บรรทัด จะมีมาตราส่วนกำหนดไว้บอกเป็นนิ้วและเซนติเมตร

ตลับเมตร มีทั้งชนิดที่ทำด้วยเหล็กและทำด้วยผ้าใยชนิดเหล็กมีความยาว 1 เมตร 2 เมตรหรือมากกว่านั้น

เหล็กฉากชนิดฉากตาย ใช้ตรวจสอบการได้ฉากของไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ไม่ความหนาของค้ำฉากมีมากกว่าความหนาของใบ ส่วนมากจะทำด้วยโลหะสามารถวัดได้มุม 90 องศาและ 45 องศา เท่านั้น เพราะเลือนองศาไม่ได้

ภาพประกอบ 20 เหล็กฉากชนิดฉากตาย

5.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการตอก

ค้อนหงอน เป็นค้อนเหล็กชนิดที่มีงอนอยู่ที่หัว ส่วนที่ด้ามจับเป็นไม้ ส่วนหัวตรงที่ตอกตะปูเรียกว่า หน้าค้อน ทางด้านงอนจะเอาไว้ใช้สำหรับถอน ทางด้านค้อนโดยทั่วไปจะตีเป็นรูปเล็กมาที่ส่วนกลางของด้ามเพื่อ สะดวกในการใช้ ในการทำงาน ขนาดของค้อนมักเรียกตามน้ำหนักเป็นปอนด์หรือเป็นออนซ์ (สนไซย ฤทธิโชติ. 2539 : 58-59)

ภาพประกอบ 21 ค้อนหงอน

5. วิธีการสาน

5.1 วิธีการจักตอก

1. การจักตอกป็น แบ่งไม้ไผ่ออกเป็นชิ้นๆตามขนาดที่ต้องการ ใช้มีดจักตอกเอาส่วนในออก (จักตอก)จักในส่วนที่เหลือออกเป็นเส้นบางๆ แล้วหลาวให้เรียบร้อยตากแดดให้แห้ง
2. การจักตอกตะแคง ใช้วิธีเดียวกันกับการจักตอกป็นเปื่องตัน แต่การจักให้เป็นเส้นตอกจะทำการจักทางผิวเป็นเส้นเล็กกว่าตอกป็น ทำการหลาวให้เรียบร้อย แล้วนำออกตากแดด
3. การจักไพล ใช้วิธีเดียวกันกับการจักตอกตะแคง แต่การหลาวจะหลาวให้เป็นเส้นกลมแบบเท่ากัน ทำการหลาวให้เรียบร้อย แล้วนำออกตากแดด (สนไซย ฤทธิโชติ. 2539 : 78)

ภาพประกอบ 22 การจักตอก

5.2 การสาน

เป็นขั้นตอนที่ยาก และต้องใช้ความละเอียดมากที่สุด เริ่มจากการก่อฐานด้านล่างด้วยเส้นตอกสองชนิด คือ ตอกยืน (ตอก-ตั้ง) ซึ่งจะมีลักษณะคอดตรงกลางต่างจากตอกทั่ว ๆ ไป และตอกนอน (ตอกสาน) ที่มีขนาดกว้างเท่ากันเท่ากันทั้งเส้นตอกปกติ เหตุที่ตอกยืนมีลักษณะพิเศษ เนื่องมาจากเมื่อสานเสร็จจะได้ตะกร้าที่มีฐานเล็ก และค่อย ๆ บานขึ้นบริเวณปาก

การรวมคว้นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสานเพื่อเพิ่มความแข็งแรง สวยงาม แก่เครื่องจักสานด้วยหวาย ในส่วนที่ต้องการเสริมเป็นพิเศษได้แก่ ปาก ขา หู การผูกและพันด้วยหวาย จะเสริมให้เครื่องจักสานเกิดความสวยงาม การถักและพัน เมื่อสานตัวเรียบร้อยแล้วถึงกรรมคว้นโดยจะทำในวันที่ไม่มีลม ใช้ฟางพรมน้ำหมาด ๆ เป็นเชื้อเพลิงเพื่อให้เกิดคว้นมาก ร่มจนเครื่องจักสานมีสีเหลืองเท่ากันทั้งใบ แล้วนำมาเข้าส่วนประกอบหวาย มีการผูกปาก พันขา ใส่ฐานและหูหัว

5.2.1 การสานไซ

ไซที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน และยังมีให้เห็นทั่วไปโดยการสานไซนั้นเริ่มจากการหาไม้ไผ่ที่มีขนาดพอเหมาะและไม่อ่อนไม่แก่จนเกินไป แล้วทำการตัด หลังจากนั้นนำต้นไผ่ที่ได้นั้นมาตัดเป็นแบ่งครึ่ง ออกแบ่งจนมีขนาดที่พอเหมาะจนสามารถนำมาเหลาเป็นตอกได้ ตอก คือ จะได้จากการผ่าไม้ไผ่เป็นซี่ๆบางๆ เมื่อเหลาตอกเสร็จแล้ว นำตอกไปตากแดด เป็นเวลาสักประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพื่อให้น้ำที่อยู่ในไม้ไผ่ระเหยไป หลังจากนั้นเป็นการสานโดยเริ่มจากที่นำตอกนำมาสานเป็นรูปสามเหลี่ยมโดยตรงตรงนี้เรียกว่าการขึ้นหัวไซ ในส่วนหัวไซนั้นจะเส้นตอกพุ่งออกมาเรียกว่าเส้นแนวตั้ง และเมื่อได้ส่วนของหัวไซแล้ว จะใช้เส้นตอกสานตัดกันในแนวขวางกับเส้นตอกแนวตั้งโดยระยะห่างระหว่างเส้นตอกในแนวนอนประมาณ 0.4 มิลลิเมตร โดยการสานจะสานสลับขึ้นลงโดยเส้นแนวตั้งจากอยู่ด้านในและสลับไปด้านนอก โดยการสานไซนั้นการสานต้องรักษาระยะห่างของช่องว่างที่เรียกว่าตาไซ ให้มีความสม่ำเสมอ

โดยสานไปเรื่อยๆเมื่อสานตัวส่วนของไซใกล้ถึงสุดปลายของเส้นแนวตั้งให้นำตอกมาสารเก็บขอบปากของตัวไซโดยขยับเส้นตอกให้ชิดกันจนสุดประมาณ 1 เส้น ทำการปิดเส้นแนวเส้นตรงไปชิดกับอีกเส้นหนึ่งเรื่อยๆและเมื่อชิดปลายเส้นแนวตั้งจนรอบปลายวงไซแล้ว ในส่วนของตัวไซก็จะเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมื่อในส่วนของตัวไซเสร็จแล้วก็จะมีส่วนของการสานงาไซที่จะนำมาปิดปากไซ โดยนำตอกที่เหลาไว้แล้วนั้นมาเรียงกัน 4 เส้น โดยความยาวของตอกนั้นยาวประมาณ 1 ฟุต ใช้ประมาณ 17 เส้น โดยวางปลายตอกตัดให้แหลม แล้วนำมาขัดกับเส้นตอกทั้ง 4 เส้น โดยการไล่ระดับกัน โดยเส้นตอกตรงกลางจะเป็นเส้นที่ยาวที่สุด แล้วทำการเสริมเส้นตอกอีกเส้นเข้าไปเป็น 5 เส้น เมื่อสานเสร็จแล้วจะเป็นแผงให้นำมาม้วนเป็นรูปกรวย โดยสานขัดกันกับเส้นที่ 5 ก็จะเป็นส่วนกรวยของงาไซ เสร็จแล้วนำตอกมาสานรอบกรวยไซโดยเพิ่มเส้นตอกอีกประมาณ 3 เส้น (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2532 : 73-75)

ภาพประกอบ 23 การสานไซ

5.2.2 การสานช่องใส่ปลา

วิธีการทำฐานช่อง นำตอกตั้งมา 4 เส้น ทำการวัดขนาดเพื่อหาจุดกึ่งกลาง เมื่อได้จุดกึ่งกลางแล้ว นำตอกตั้งทั้ง 4 เส้นมาสานขัดกัน จะมีลักษณะเป็น 4 เหลี่ยม แล้วนำตอกตั้งมาสานขัดกันทั้ง 4 ด้าน จนได้ตอกตั้งได้จำนวน 12 เส้น และ 14 เส้น นำตอกสานมาสานขัดให้รอบทั้ง 4 ด้าน เพื่อความแข็งแรง แล้วนำไม้มาขัดเป็นรูปกากบาท เพื่อเพิ่มความแข็งแรง เทคนิคคือต้องเสียบปลายไม้ให้พอดีกับช่องเพื่อเป็นการยึดมุมให้แน่น แล้วนำไม้มาขัดเป็นรูปกากบาท เพื่อเพิ่มความแข็งแรง เทคนิคคือต้องเสียบปลายไม้ให้พอดีกับช่องเพื่อเป็นการยึดมุมให้แน่น

การขึ้นรูปทรง นำตอกสานมาสานขัดกันไปเรื่อย ๆ จนได้ขนาดตามต้องการ แล้วนำตอกตั้งมาสานขัดเป็นรูปตาตะแกรง (มีระยะช่องว่าง) ทาไปจนเหลือระยะของตอกตั้งพอประมาณ ก็จะได้ขนาดของคอ(ตะช่อง) ในการทาแต่ละขั้นตอนต้องคอยฉีบน้ำเพื่อจะไม่ให้ตอกลื่น ในขั้นตอนนี้จะต้องเหลืกหมาดช่วยในการดึงให้ขนาดของช่องว่างมีขนาดเท่ากัน แล้วนำแบบใส่ลงไปในช่องว่าง จัดให้ได้ขนาด จากนั้นนำหวายเส้น 3 เส้น มัดปลายด้านหนึ่งรวมกัน แล้วนำมาสานสลับตามเส้นตอกตั้ง ในขั้นตอนนี้ต้องดึงเส้นหวายให้แน่นเพื่อที่จะยึดให้รูปทรงออกมาสวย ทาต่อไปที่ตะแถว จนได้ขนาดพองามตามต้องการ แล้วนำตอกสาน 2 เส้นมาสานขัดสลับตามเส้นตั้ง ใส่ขอบ โดยใช้ไม้ช่วย วางทั้งด้านในและด้านนอก ใช้เชือกในลอนถักยึดจนเสร็จ

การทำฝาปิด นำเส้นลวดมาทำเป็นรูปทรงกลมขนาดเท่ากับปาก จากนั้นนำเส้นตอกตั้งนำมาปักครั้งจำนวน 13 เส้น แล้วคล้องกับลวดที่ทำเป็นรูปทรงกลม แล้วหวายสานมาสานสลับขึ้น-ลง ตามตอกตั้งจนได้ขนาดตามต้องการ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2538 : 57-59)

ภาพประกอบ 24 การสานช่อง

5.2.3 การทำกระติบข้าว

การทำกระติบข้าวเหนียวนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงานนี้โดยการหาไม้ไผ่ที่มีความเหมาะสมขนาดพอดี ไม่อ่อนและไม่แก่จนเกินไป แล้วนำไม้ไผ่ที่ได้มาตัดปล้องหัวท้าย ตัดเอาข้อออก ผ่าเป็นซีกทำเส้นตอกกว้างประมาณ 2-3 มม. ขูดให้เรียบและบาง แล้วนำเส้นตอกที่ได้มาสานเป็นรูปร่างกระติบข้าว หนึ่งลูกมี 2 ฝา มาประกบกัน แล้วนำกระติบข้าวที่ได้มาปักครึ่งให้เท่า ๆ กันพอดี เรียกว่า 1 ฝา ขั้นตอนการทำฝาปิด โดยจักเส้นตอกที่มีความกว้าง 1 นิ้ว สานเป็นลายตามะกอก และลายขัด โดยนำฝาปิดหัวท้ายมาตัดเป็นวงกลม มาใส่เข้าที่ปลายทั้งสองข้าง ใช้ด้ายไนลอน และเข็มเย็บเข้าด้วยกันรอบฝาปิดหัวท้ายแล้วนำก้านตาลที่ม้วนไว้มาเย็บติดกับฝาล่าง ที่เป็นตัวกระติบข้าว นำกระติบข้าวที่ได้ไปรมควันจากฟางข้าว เพื่อกันแมลงเจาะ และเพื่อความสวยงาม ทนทาน ไม่เกิดราดำ นำไม้มาเหลาเป็นเส้นตอก กลมยาวเส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 มม. ความยาวรอบ บางเท่ากับฝากะติบพันด้วย

ด้ายไนล่อน แล้วเย็บติดฝาขอบบน เพื่อความสวยงาม เสร็จแล้วเจาะรูที่เชิงกระติบข้าว ด้วยเหล็กแหลม 2 รู ให้ตรงข้ามกัน แล้วทำหูที่ฝาด้านบน ตรงกับรูที่เจาะเชิงไว้ โดยใช้ด้ายไนล่อนสอดเข้าเป็นสายไว้สะพายไปมาได้สะดวก จะได้กระติบข้าวที่สวยงามเรียบร้อย (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ. 2539 : 197)

5.2.4 การทำหวดนั่งข้าว

การทำหวดนั่งข้าวนั้นเริ่มต้นจากการนำไม้ไผ่มาเลื่อยตัดปล้องออกให้ได้ขนาดยาวตามต้องการ ยาว 35 ซม.เป็นหวดขนาดใหญ่ ยาว 30 ซม. เป็นหวดขนาดเล็ก จากนั้นผ่าไม้ไผ่ออกเป็นซีก ๆ ขนาดประมาณ 2- 3 ซม. แล้วเหลาซีกไม้ไผ่เพื่อลบคมของซีกไม้ตรงกลางออก แล้วเหลาหัวท้ายของซีกไม้ให้เรียวลง เสร็จแล้วนำซีกไม้ที่ได้มาจกตอกเป็นเส้นๆ แล้วนำเส้นตอกไปเข้าเครื่องรีดตอกเพื่อให้ตอกเรียบ แล้วนำตอกที่รีดเรียบแล้วมาสานให้ได้ความยาวประมาณ 50 ซม. แล้วนำมาสานเพื่อขึ้นรูปที่เรียกว่าการไป จนได้รูปร่างตามต้องการ นำหวดที่สานแล้ว จำนวน 2 ชิ้น มาสวมประกบเป็นชิ้นเดียวกัน ใช้เชือกมัด (ทก) ให้แน่นเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วนำหวดไปเข้าขอบปาก และขอบกัน โดยใช้ไม้ไผ่ติดเปลือกมาเหลาให้อ่อนจนตัดโค้งได้มาทาขอบ ทั้งขอบในและขอบนอก จากนั้น ตัดแต่งหวดโดยใช้กรรไกรตัดให้เรียบเสมอกัน ใส่ไม้ไผ่สาน มารองกันหวดก่อนใส่ขอบกันด้านนอก แล้วนำหวดมาเย็บปากและกันหวดด้วยด้ายให้แน่นหนา เป็นเสร็จพร้อมนำไปจำหน่ายและใช้งาน (สนม ครุฑเมือง. 2534 : 45-47)

ภาพประกอบ 25 การสานหวดนั่งข้าว

5.2.5 การทำพัดไม้ไผ่

ขั้นตอนการสานพัดไม้ไผ่ โดยเริ่มจากการจักตอกตามความยาวที่ต้องการ แล้วเริ่มจากการนำด้ามพัดมาวางหงายใน แนวตั้ง โดยวางด้ามพัดหันเข้าหาตัวผู้สาน แล้วนำเส้นตอก 2 เส้น มาวางขนานกับด้ามพัดในแนวตั้งเป็นเส้นยืนข้างละ 1 เส้น โดยให้ปลายตอกยาวกว่าปลายตอกด้ามพัดประมาณ 35 เซนติเมตร แล้วนำเส้นตอก 1 เส้น เรียกว่า “เส้นพุ่ง” มาสานขัดบนด้ามพัดโดยสานห่างจากโคนปลายตอกด้ามพัดประมาณ 1 เซนติเมตร ให้ปลายตอกด้านซ้ายและปลายตอกด้านขวามีระยะห่างจากด้ามพัดเท่ากันสานเส้นพุ่งขัดทีละเส้นไป จนถึงโคนของปลายตอกด้ามพัด โดยจัดระยะห่างของเส้นตอก ประมาณ 1 เซนติเมตร สานจนครบ 10 เส้น แล้วเปลี่ยนแนวสานโดยกลับด้ามพัดเป็นแนวนอนให้เส้นพุ่งตั้งขึ้น พับปลายตอกด้ามพัดจากด้านซ้ายพับปลายตอกด้ามพัดด้านขวา ในแนว 45 องศา ยกตอกยืนขึ้นสานให้ปลายตอกด้ามพัดอยู่ด้านล่างพับปลายตอกด้ามพัดเส้นเดิมอีกครั้งในแนว 45 องศา

แล้วสานลายขัดไปจนหมดปลายตอกนำตอกเส้นพุ่งมาสานซ้อนกับปลายตอกด้ามพัด แล้วสานขัดให้ครบเส้นตอกยืน แล้วนำตอกมาสานลายขัดโดยนั้นสานให้ปลายของเส้นตอกเท่ากับปลายเส้นตอกที่วางขนากับด้ามพัด จากนั้นให้พับตอกกลับในแนว 45 องศา แล้วสานลายขัดจนครบแนวเส้นตอกยืน สานเช่นนี้ทั้งหมด 4 เส้น เมื่อสานตอกครบทั้ง 8 เส้น แล้วเส้นที่ 9 สานให้ปลายตอกเสมอกับหัวพัด แล้วใช้น้ำพรมตอกขณะสาน และพรมน้ำตรงจุดที่ต้องการพับตอกเพราะจะทำให้ตอกที่สานอ่อนตัว ไม่หักง่าย เมื่อสานครบทั้ง 9 เส้น แล้วให้พับตอกยืน สานขัดที่ละเส้นให้ครบทั้ง 9 เส้นเมื่อเปลี่ยนแนวการสานโดยกลับด้ามพัดเป็นแนวตั้ง โดยให้หัวพัดหันเข้าหาตัวผู้สาน พับตอกเส้นที่ 10 ในแนว 90 องศาเก็บปลายตอกโดยการสานลายขัดทับเส้นเดิม ประมาณ 8-10 เส้นตอกแล้วตัดปลายที่เกินออก แล้วกลับพัดส่วนที่ยังไม่ได้สานอีกด้านในแนวนอน พับปลายตอกด้ามพัดจากด้านขวามาด้านซ้าย ในแนว 45 องศาไปทางด้านหลังพับปลายตอกด้ามพัดกลับในแนว 45 องศาอีกครั้ง แล้วสานลายขัด จนหมดปลายตอกนำตอกมาสานขัด

ซ้อนปลายตอกด้ามพัด เพื่อให้ปลายตอกยาวขึ้น จากนั้นเมื่อสานครบตามขั้นตอน แล้วจะได้พัดส่วนหัว การสานลายสาม ต้องเปลี่ยนแนวการสานเป็นแนวตั้ง โดยให้ส่วนหัวด้ามพัดหันมาทางตัวผู้สาน เริ่มพับตอกด้านซ้ายมือไปด้านขวามือในแนว 45 องศา จากนั้นให้สานลายสาม เมื่อสานผ่านด้ามพัดแล้ว จากนั้นให้พับตอกด้านขวามือไปด้านซ้ายมือในแนว 45 องศา สานลายสามเหมือนด้านซ้ายมือ สานจนตอกทั้งสองด้านซ้อนทับกัน เมื่อสานจนเส้นตอกเหลือด้านละเส้นให้เก็บปลายตอก โดยการสอดปลายตอกจากด้านซ้ายมาด้านขวา สอดปลายตอกตามลายสาน ปลายตอด้านขวา สอดเก็บด้านซ้ายสอดปลายตอกตามลายสาน ดึงเส้นตอกให้แน่นเพื่อความแข็งแรงของพัด ใช้มีดปลายแหลมตัดเส้นตอกที่ไม่ต้องการออก โดยมือขวาจับมีดทาบทับที่ตอก มือซ้ายดึงเส้นตอกให้ขาด ควรกดมีดกับตอกให้แน่นก่อนดึงเส้นตอก (ฉัตรมงคล อ่างบุญตา. 2523 : 53-55)

การพัฒนาเว็บไซต์

1. ความหมายของเว็บไซต์

หน้าเว็บเพจหลายหน้า ซึ่งเชื่อมโยงกันผ่านทางไฮเปอร์ลิงก์ ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์ โดยถูกจัดเก็บไว้ในเว็ลด์ไวด์เว็บ หน้าแรกของเว็บไซต์ที่เก็บไว้ที่ชื่อหลักจะเรียกว่า โฮมเพจ เว็บไซต์ โดยทั่วไป จะให้บริการต่อผู้ใช้ฟรี แต่ในขณะเดียวกันบางเว็บไซต์จำเป็นต้องมีการสมัครสมาชิกและเสียค่าบริการเพื่อที่จะดูข้อมูลในเว็บไซตนั้น ซึ่งได้แก่ข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลตลาดหลักทรัพย์หรือข้อมูลสื่อต่างๆ ผู้ทำเว็บไซต์มีหลากหลายระดับ ตั้งแต่สร้างเว็บไซต์ส่วนตัว จนถึงระดับเว็บไซต์สำหรับธุรกิจหรือองค์กรต่างๆ การเรียกดูเว็บไซต์โดยทั่วไปนิยมเรียกดูผ่านซอฟต์แวร์ในลักษณะของเว็บเบราว์เซอร์

2. องค์ประกอบของเว็บไซต์

เว็บไซต์โดยทั่วไปมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 Containing block โดยปรกติเราจะเขียน <div> หรือ <table> ต่อจาก <body> เพื่อเอาไว้เก็บเนื้อหาทั้งหมดของเว็บไซต์ก่อน เพื่อเอาไว้เป็นกล่องในการเก็บเนื้อหาทั้งหมด โดยกล่องของเราจะมีข้อดีอยู่ตรงที่ สามารถทำให้ปรับเปลี่ยนขนาดในการแสดงผลของเนื้อหาได้ หรือตำแหน่งการแสดงผลของเว็บไซต์ได้เช่น จัดกลาง ซิดซ้าย หรือชิดขวา หากนึกภาพไม่ออก ลองเขียนเว็บไซต์โดยเริ่มที่ใส่ตัวหนังสือลงไปก่อน จากนั้นหาก

ต้องการจัดตัวหนังสือเหล่านั้นจะทำได้ยากมาก ดังนั้นทุกครั้งที่ออกแบบเว็บไซต์อย่างลึบที่จะสร้าง containing block เอาไว้ใส่เนื้อหาทั้งหมดก่อน เพื่อความสะดวกของเราเอง

2.2 Logo เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงตัวตนของเรา ทำให้ลูกค้าหรือผู้ใช้งานจดจำเราได้ ด้วยเหตุนี้เองทำให้การออกแบบเว็บไซต์นั้นจำเป็นต้องมีโลโก้ ของเว็บไซต์เป็นอย่างดี ส่วนตำแหน่งที่ควรจะวางโลโก้ไว้คือ ตำแหน่งที่เป็นสีม่วงทั้งหมดนั่นเอง จะสังเกตได้ว่าจะเป็นส่วนที่อยู่ด้านบนของเว็บไซต์ทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใช้งานจำได้ และสะดวกตา เรื่องที่ต้องเตือนให้รู้กันก็คือ โลโก้ของเว็บไซต์เมื่อกlikจะนำไปสู่หน้าแรกของเว็บไซต์เสมอ

2.3 Navigation เป็นส่วนที่จะนำผู้เข้าชมเว็บไซต์ไปยังส่วนต่างของเว็บไซต์ โดยสามารถทำให้อยู่ในแนวนอน หรือแนวตั้งก็ได้ หากสังเกต hellomyweb.com เราจะทำทั้งแนวตั้งและแนวนอน โดยแนวนอนจะนำไปสู่เนื้อหาหน้าอื่นของเว็บไซต์ ส่วนแนวตั้งจะนำไปสู่เนื้อหาย่อยในหน้านั้น ตำแหน่งที่ควรจะวาง navigation เอาไว้คือสีเขียวทั้งหมด ถ้าสังเกตดูจะพบว่าการวางตำแหน่งต้องพยายามให้อยู่ในส่วนด้านบนของเว็บไซต์ หรือจะพูดอีกอย่างคือส่วนที่เมื่อผู้ใช้เปิดมาก็ต้องเจอได้ทันที ไม่ควรวางไว้ในตำแหน่งที่ผู้ใช้จะต้องเลื่อนขึ้นลง ซ้ายขวา

2.4 Content ส่วนเนื้อหาของเว็บไซต์ เป็นส่วนที่สำคัญมากที่สุด หากผู้ใช้งานไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยง่ายผู้ใช้งานจะเปลี่ยนไปชมเว็บใหม่ทันที ตำแหน่งที่ควรวางเนื้อหาไว้คือสีแดง หรือตำแหน่งอื่นๆที่คิดว่าจะทำให้ผู้หาเจอได้โดยไม่ลำบาก หากสังเกตดูจะพบว่าเว็บไซต์บางเว็บไซต์มีโฆษณาที่มากจนเกินไป ทำให้ผู้ใช้งานหาเนื้อหาไม่เจอ นั่นถือเป็นการออกแบบที่ผิดพลาด

2.5 Footer คือส่วนล่างสุดของหน้าเว็บไซต์ ส่วนใหญ่จะเก็บลิงก์ต่างๆเอาไว้ หรือเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์เช่นลิขสิทธิ์ต่างๆ ถามว่าจำเป็นต้องมีหรือไม่ บอกได้ว่าจำเป็นอย่างยิ่ง footer จะเป็นตัวบอกผู้ชมว่าส่วนนี้คือล่างสุดของหน้าที่กำลังแสดงอยู่แล้วนะ ไม่มีเนื้อหาเพิ่มเติมแล้ว ทำให้ต้องบอกเนื่องจากการแสดงเว็บไซต์ในบางครั้งนั้นหน้านั้นอาจโหลดได้ไม่หมด อาจแสดงได้แค่เนื้อหาภายใน หากเราออกแบบให้มี footer ตั้งแต่แรก ผู้ใช้งานก็จะรู้ได้ทันทีว่าหน้าที่แสดงผลนี้อาจแสดงได้ไม่สมบูรณ์เพราะยังไม่เห็น footer และยังมีผลต่อภาพลักษณ์ของเว็บไซต์โดยตรง เราจะสังเกตได้ว่าเมื่อเข้าไปดูเว็บไซต์ที่ไม่มี footer จะรู้สึกเหมือนกับว่าเว็บไซต์นั้นยังทำไม่เสร็จ หรือขาดอะไรบางอย่าง

2.6 Whitespace พื้นที่ว่างในเว็บไซต์ คนส่วนใหญ่มักไม่เห็นความสำคัญของการเว้นพื้นที่ว่างไว้ในเว็บไซต์ เรามักจะใส่ภาพหรือตัวหนังสือเข้าไปให้มากที่สุดเพราะคิดว่าจะทำให้เว็บดูสวยงามขึ้น หรือใช้พื้นที่ที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด หากเราออกแบบโดยไม่ได้นึกว่าต้องมีพื้นที่ว่างอยู่ในเว็บไซต์ จะทำให้เว็บของเรานั้นดูอึดอัดหนักหน่วงช่องว่างเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นระยะห่างระหว่างตัวอักษร หรือช่องว่างระหว่างภาพ เนื้อหาต่างๆ นอกจากจะทำให้เว็บของเราดูสบายตาขึ้นแล้ว ยังทำให้เราสามารถกำหนดจุดที่จะให้ผู้ใช้งานเว็บรู้สึกสนใจในจุดนั้นได้อีกด้วย เช่น หากเราเว้นช่องว่างเอาไว้ตรงกลาง และนำภาพหรือตัวหนังสือเล็กๆไปวางไว้ ตรงจุดนั้นจะเป็นที่สนใจของผู้ใช้ทันที (สุวิษ ธีระโครต. 2550)

3. หลักการออกแบบเว็บไซต์

หลักการออกแบบเว็บไซต์ เพื่อให้ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับเว็บไซต์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเป็นเว็บที่มีประสิทธิภาพ

3.1 ความเรียบง่าย (Simplicity) หมายถึง การจำกัดองค์ประกอบเสริมให้เหลือเฉพาะองค์ประกอบหลัก กล่าวคือในการสื่อสารเนื้อหากับผู้ใช้นั้น เราต้องเลือกเสนอสิ่งที่เราต้องการนำเสนอจริง ๆ ออกมาในส่วนของกราฟิก สี สัน ตัวอักษรและภาพเคลื่อนไหว ต้องเลือกให้พอเหมาะ ถ้าหากมีมากเกินไปจะรบกวนสายตา

และสร้างความพึงพอใจต่อผู้ใช้ตัวอย่างเว็บไซต์ที่ได้รับการออกแบบที่ดี ได้แก่ เว็บไซต์ของบริษัทใหญ่ ๆ อย่างเช่น Apple Adobe Microsoft หรือ Kokia ที่มีการออกแบบเว็บไซต์ในรูปแบบที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน และใช้งานอย่างสะดวก

3.2 ความสม่ำเสมอ (Consistency) หมายถึง การสร้างความสม่ำเสมอให้เกิดขึ้นตลอดทั้งเว็บไซต์ โดยอาจเลือกใช้รูปแบบเดียวกันตลอดทั้งเว็บไซต์ก็ได้ เพราะถ้าหากว่าแต่ละหน้าในเว็บไซต์นั้นมีความแตกต่างกันมากจนเกินไป อาจทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสนและไม่แน่ใจว่ากำลังอยู่ในเว็บไซต์เดิมหรือไม่ เพราะฉะนั้นการออกแบบเว็บไซต์ในแต่ละหน้าควรที่จะมีรูปแบบ สไตล์ของกราฟิก ระบบเมนูเก็ช (Navigation) และโทสน์ที่มีความคล้ายคลึงกันตลอดทั้งเว็บไซต์

3.3 ความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) ในการออกแบบเว็บไซต์ต้องคำนึงถึงลักษณะขององค์กรเป็นหลัก เนื่องจากเว็บไซต์จะสะท้อนถึงเอกลักษณ์และลักษณะขององค์กร การเลือกใช้ตัวอักษร ชุดสี รูปภาพหรือกราฟิก จะมีผลต่อรูปแบบของเว็บไซต์เป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น ถ้าเราต้องออกแบบเว็บไซต์ของธนาคารแต่เรากลับเลือกสีส้มและกราฟิกมากมาย อาจทำให้ผู้ใช้คิดว่าเป็นเว็บไซต์ของสวนสนุกซึ่งส่งผลต่อความเชื่อถือขององค์กรได้

3.4 เนื้อหา (Useful Content) ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในเว็บไซต์ เนื้อหาในเว็บไซต์ต้องสมบูรณ์และได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้พัฒนาต้องเตรียมข้อมูลและเนื้อหาที่ผู้ใช้งานต้องการให้ถูกต้องและสมบูรณ์ เนื้อหาที่สำคัญที่สุดคือเนื้อหาที่ทีมผู้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้นมาเอง และไม่ไปซ้ำกับเว็บอื่น เพราะจะถือเป็นสิ่งที่ดึงดูดผู้ใช้ให้เข้ามาเว็บไซต์ได้เสมอ แต่ถ้าเป็นเว็บที่ลึงค์ข้อมูลจากเว็บอื่น ๆ มาเมื่อใดก็ตามที่ผู้ใช้ทราบว่ ข้อมูลนั้นมาจากเว็บใด ผู้ใช้ก็ไม่จำเป็นต้องกลับมาใช้งานลิงค์เหล่านั้นอีก

3.5 ระบบเมนูเก็ช (User-Friendly Navigation) เป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญต่อเว็บไซต์มาก เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้เกิดความสับสนระหว่างดูเว็บไซต์ ระบบเมนูเก็ชจึงเปรียบเสมือนป้ายบอกทาง ดังนั้นการออกแบบเมนูเก็ช จึงควรให้เข้าใจง่าย ใช้งานได้สะดวก ถ้ามีการใช้กราฟิกก็ควรสื่อความหมาย ตำแหน่งของการวางเมนูเก็ชก็ควรวางให้สม่ำเสมอ เช่น อยู่ตำแหน่งบนสุดของทุกหน้าเป็นต้น ซึ่งถ้าจะให้ดีเมื่อมีเมนูเก็ชที่เป็นกราฟิกก็ควรเพิ่มระบบเมนูเก็ชที่เป็นตัวอักษรไว้ส่วนล่างด้วย เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ที่ยกเลิกการแสดงผลภาพกราฟิกบนเว็บเบราว์เซอร์

3.6 คุณภาพของสิ่งที่ปรากฏให้เห็นในเว็บไซต์ (Visual Appeal) ลักษณะที่น่าสนใจของเว็บไซต์นั้น ขึ้นอยู่กับความชอบส่วนบุคคลเป็นสำคัญ แต่โดยรวมแล้วก็สามารถสรุปได้ว่าเว็บไซต์ที่น่าสนใจนั้นส่วนประกอบต่าง ๆ ควรมีคุณภาพ เช่น กราฟิกควรสมบูรณ์ไม่มีรอยหรือขอบขั้นบ้นได้ให้เห็น ชนิดตัวอักษรอ่านง่ายสบายตา มีการเลือกใช้โทสน์ที่เข้ากันอย่างสวยงาม เป็นต้น

3.7 ความสะดวกของการใช้ในสภาพต่าง ๆ (Compatibility) การใช้งานของเว็บไซต์นั้นไม่ควรมีข้อบกพร่อง กล่าวคือ ต้องสามารถใช้งานได้ดีในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ไม่มีการบังคับให้ผู้ใช้ต้องติดตั้งโปรแกรมอื่นใดเพิ่มเติม นอกเหนือจากเว็บเบราว์เซอร์ ควรเป็นเว็บที่แสดงผลได้ดีในทุกระบบปฏิบัติการ สามารถแสดงผลได้ในทุกความละเอียดหน้าจอ ซึ่งหากเป็นเว็บไซต์ที่มีผู้ให้บริการมากและกลุ่มเป้าหมายหลากหลายควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ให้มาก

3.8 ความคงที่ในการออกแบบ (Design Stability) ถ้าต้องการให้ผู้ใช้งานรู้สึกว่เว็บไซต์มีคุณภาพถูกต้อง และเชื่อถือได้ ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบเว็บไซต์เป็นอย่างมาก ต้องออกแบบวางแผนและเรียบ

เรียงเนื้อหาอย่างรอบคอบ ถ้าเว็บที่จัดทำขึ้นอย่างลวก ๆ ไม่มีมาตรฐานการออกแบบและระบบการจัดการข้อมูล ถ้ามีปัญหามากขึ้นอาจส่งผลให้เกิดปัญหาและทำให้ผู้ใช้หมดความเชื่อถือ

3.9 ความคงที่ของการทำงาน (Function Stability) ระบบการทำงานต่าง ๆ ในเว็บไซต์ควรมีความถูกต้องแน่นอน ซึ่งต้องได้รับการออกแบบสร้างสรรค์และตรวจสอบอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น ลิงค์ต่าง ๆ ในเว็บไซต์ ต้องตรวจสอบว่ายังสามารถลิงค์ข้อมูลได้ถูกต้องหรือไม่ เพราะเว็บไซต์อื่นอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ปัญหาที่เกิดจากลิงค์ ก็คือ ลิงค์ขาด ซึ่งพบได้บ่อยเป็นปัญหาที่สร้างความรำคาญกับผู้ใช้เป็นอย่างมาก

3.10 การใช้สีในการออกแบบเว็บไซต์ การสร้างสีสันบนหน้าเว็บเป็นสิ่งที่สื่อความหมายของเว็บไซต์ได้อย่างชัดเจน การเลือกใช้สีให้เหมาะสม กลมกลืน ไม่เพียงแต่จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้ แต่ยังสามารถทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเว็บไซต์ได้ สีเป็นองค์ประกอบหลักสำหรับการตกแต่งเว็บ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สี (สุวิษ ธิรโครต. 2554)

4. ขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์

ขั้นตอนการพัฒนาและออกแบบเว็บไซต์ กระบวนการในการสร้างและออกแบบเว็บจะมีกระบวนการพื้นฐานอยู่ด้วยกัน 5 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผน เป็นขั้นตอนที่ผู้สร้างเว็บจะต้องรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจะนำ มาสร้างเว็บ กำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นกำหนดขอบเขตและความต้องการของเว็บว่าจะต้องมีอะไรบ้าง เช่น ขนาดของหน้าจอภาพ บรรทัดของเนื้อหา ฯลฯ องค์ประกอบและเครื่องมือที่จะต้องใช้ ต้องการมีกระดานข่าว ห้องสนทนา ฯลฯ รวมถึงขั้นตอนและกระบวนการในการบำรุงรักษาอย่างเป็นระบบ การวางแผนเบื้องต้นของการสร้างเว็บสำหรับ Dreamweaver คือ กำหนดพื้นที่จัดเก็บเว็บในเครื่องคอมพิวเตอร์ กำหนดพื้นที่ติดตั้งเว็บเมื่อสร้างเสร็จ

2. การออกแบบ เป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลและแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติ โดยการลงมือปฏิบัติโดยจัดพิมพ์เนื้อหา กำหนดการเชื่อมโยง และคุณลักษณะอื่นที่ต้องใช้ในเว็บ การออกแบบก็จะเน้นที่การจัดหน้าจอของเว็บให้สอดคล้องกันและระมัดระวังปัญหาต่าง ๆ ในการออกแบบ

3. การพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการออกแบบและการสร้าง โดย เน้นไปที่การตกแต่งและเสริมเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับเว็บ เช่น การกำหนดสี ภาพ การใช้ Flash ช่วยให้เว็บเร้าความสนใจ และเพิ่มเติมเทคนิคต่าง ๆ ของโปรแกรมสนับสนุนการสร้างเว็บ

4. การติดตั้ง เป็นขั้นตอนที่จะนำเอาเว็บที่ได้สร้างขึ้นเข้าไปติดตั้งในเว็บ เซอร์เวอร์เพื่อให้แสดงผลได้ในระบบอินเทอร์เน็ต หรือจะเรียกว่า การอัปโหลด (Up load) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการอยู่เสมอเมื่อสร้างเว็บเสร็จ

5. การบำรุงรักษา เป็นขั้นตอนประเมินผลและติดตามผลการติดตั้งเว็บไซต์ ว่ามีข้อขัดข้องหรือต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเว็บเพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอ อาจจะเรียกได้ว่าขั้นตอนการอัปเดต การกำหนดรูปแบบเว็บไซต์ (Web-site) เว็บไซต์ (Web-site) หมายถึง เว็บที่ประกอบด้วยเว็บเพจหลาย ๆ เว็บเพจมารวมกัน อยู่ภายในพื้นที่เดียวกันและเชื่อมโยงระหว่างกันภายใต้โดเมนเนมเดียวกัน โดยมีโฮมเพจเป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ทำหน้าที่เชื่อมโยงไปยังเว็บเพจต่าง ๆ (ธวัชชัย ศรีสุเทพ. 2544 : 23-25)

ภาษาและโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนา

1. ภาษา HTML คือ ภาษาหลักที่ใช้ในการเขียนเว็บเพจ โดยใช้ Tag ในการกำหนดการแสดงผล HTML ย่อมาจากคำว่า Hypertext Markup Language โดย Hypertext หมายถึง ข้อความที่เชื่อมต่อกันผ่านลิง (Hyperlink) Markup language หมายถึงภาษาที่ใช้ Tag ในการกำหนดการแสดงผลสิ่งต่างๆที่แสดงอยู่บนเว็บเพจ ดังนั้น HTML จึงหมายถึง ภาษาที่ใช้ Tag ในการกำหนดการแสดงผลเว็บเพจที่ต่างก็เชื่อมถึงกันใน Hyperspace ผ่าน Hyperlink นั่นเอง ความเป็นมาของ HTML เริ่มขึ้นเมื่อปี 1980 เมื่อ Tim Berners Lee เสนอต้นแบบสำหรับ นักวิจัยใน CERN เพื่อแลกเปลี่ยนเอกสาร ข้อมูลด้านการวิจัย โดยใช้ชื่อว่า Enquire ในปี 1990 ได้เขียน โปรแกรมเบราเซอร์ และทดลองรันบนเซิร์ฟเวอร์ที่เค้าพัฒนาขึ้น HTML ได้รับการรู้จักจาก HTML Tag ซึ่งมีอยู่ 18 Tag ในปี 1991 HTML ถูกพัฒนาจาก SGML และ Tim ก็คิดเสมือนว่า HTML เป็นโปรแกรมย่อยของ SGML อยู่ใน ตอนนั้น ต่อมาในปี 1996 เพื่อกำหนดมาตรฐานให้ตรงกัน W3C World Wide Web Consortium จึงเป็นผู้ กำหนดสเปกทั้งหมดของ HTML และปี 1999 HTML 4.01 ก็ถือกำเนิดขึ้น โดยมี HTML 5 ซึ่งเป็น Web Hypertext Application ถูกพัฒนาต่อมาในปี 2004 นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาไปเป็น XHTML ซึ่ง คือ Extended HTML ซึ่งมีความสามารถและมาตรฐานที่รัดกุมกว่าอีกด้วย โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของ W3C (World Wide Web Consortium) (ประชา พฤกษ์ประเสริฐ. 2552 : 13)

2. โปรแกรม Adobe Dreamweaver CS3 เป็นโปรแกรมแก้ไข HTML พัฒนาโดยบริษัท อะโดบีซิสเต็มส์ สำหรับการออกแบบเว็บไซต์ในรูปแบบ WYSIWYG กับการควบคุมของส่วนแก้ไขรหัส HTML ในการพัฒนา โปรแกรมที่มีการรวมทั้งสองแบบเข้าด้วยกัน ดรีมวีฟเวอร์ สามารถทำงานกับภาษาคอมพิวเตอร์ในการเขียนเว็บไซต์ แบบไดนามิค ซึ่งมีการใช้ HTML เป็นตัวแสดงผลของเอกสาร เช่น ASP, ASP.NET, PHP, JSP และ ColdFusion รวมถึงการจัดการฐานข้อมูลต่างๆ อีกด้วย และในเวอร์ชันล่าสุด ยังสามารถทำงานร่วมกับ XML และ CSS ได้อย่าง ง่ายดาย

3. โปรแกรม Adobe Photoshop CS5.1 เป็นโปรแกรมที่มีความสามารถในการจัดการไฟล์ข้อมูลรูปภาพ ที่มีประสิทธิภาพ การทำงานกับไฟล์ข้อมูลรูปภาพของโฟโตชอปนั้น ส่วนใหญ่จะทำงานกับไฟล์ข้อมูลรูปภาพที่ จัดเก็บข้อมูลรูปภาพแบบ Raster Adobe Photoshop สามารถใช้ในการตกแต่งภาพได้หลากหลาย เช่น ลบตาแดง , ลบรอยแตกของภาพ, ปรับแก้สี, เพิ่มสีและแสง หรือการใส่เอฟเฟกต์ให้กับรูป เช่น ทำภาพสีซีเปีย, การทำภาพโม เซค, การสร้างภาพพาโนรามาจากภาพหลายภาพต่อกัน นอกจากนี้ยังใช้ได้ในการตัดต่อภาพ และการซ้อนฉากหลัง เข้ากับภาพ โปรแกรม Adobe Photoshop สามารถทำงานกับระบบสี RGB, CMYK, Lab และ Grayscale และ สามารถจัดการกับไฟล์รูปภาพที่สำคัญได้ เช่น ไฟล์นามสกุล JPG, GIF, PNG, TIF, TGA โดยไฟล์ที่โฟโตชอปจัดเก็บ ในรูปแบบเฉพาะของตัวโปรแกรมเอง จะใช้นามสกุลของไฟล์ว่า PSD จะสามารถจัดเก็บคุณลักษณะพิเศษของไฟล์ที่ เป็นของโฟโตชอป เช่น เลเยอร์, ชันแนล, โหมดสี รวมทั้งสไลส์ ได้ครบถ้วน

4. โปรแกรม Windows Movie Maker เป็นโปรแกรมสำหรับงานตัดต่อวิดีโอ เช่นเดียวกันกับโปรแกรมอื่น ที่มีในท้องตลาด ซึ่งโปรแกรม Windows Movie Maker ถือว่าเป็นโปรแกรมตัดต่อวิดีโออัตโนมัติที่ใช้งานได้ง่าย และ รองรับความต้องการในการทำงานหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการนำภาพนิ่งมาทำเป็นสไลด์โชว์ การตัดส่วนต่างๆ ของวิดีโอที่ต้องการ การอัดเสียงเพิ่มเข้าไปในวิดีโอ ตัวโปรแกรมสามารถทำงานได้ดีในระดับหนึ่งซึ่งเหมาะกับผู้ที่ เริ่มต้นในงานตัดต่อเนื่องด้วยเหตุต่างๆ ภายในโปรแกรมมีไม่มาก และไม่ซับซ้อน ปัจจุบัน Windows Movie Maker

พัฒนามาถึงเวอร์ชัน 2012 โดยหากผู้ใช้ต้องการโหลดใช้งานบนคอมพิวเตอร์สามารถ ดาวน์โหลดได้ซึ่งโปรแกรมจะอยู่ในชุด Windows Essentials ความสามารถของ Windows Movie Maker รองรับไฟล์ประเภท photo, audio, video ต่างๆ มากมาย สามารถแบ่งไฟล์หนึ่งเป็นส่วนย่อยๆ พร้อมกับการนำภาพ หรือเพิ่ม effects ได้ นำภาพหนึ่งเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหนึ่งได้ เครื่องมือใหม่เสริมเข้ามา เช่น title or credit, effects, transitions เปลี่ยนเสียงจากต้นฉบับมาเป็นเสียงของคุณเองได้ตามต้องการ บันทึกเป็นไฟล์ลงคอมพิวเตอร์ CD, E-mail, Web หรือ DV Camera ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วาริ เชียวสระคู. (2538) ได้ศึกษาและสร้างชุดการสอนสำหรับครู กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเครื่องจักสาน วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างชุดการเรียนการสอนสำหรับครู โดยชุดการสอนสำหรับครูที่สร้างขึ้นนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แล้ววิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหลักสูตร แล้วจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเครื่องจักสานจากเอกสาร จากนั้นได้ทำการพัฒนาชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย ชุดการเรียนการสอนย่อยจำนวน 3 ชุด คือ เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสาน, เรื่องทอสาธิต และเรื่องการอนุรักษ์เครื่องจักสาน แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อย สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เวลาเรียนคาบละ 20 นาที

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในตำบลบ่อรัง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเวียงชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 104 คน แบ่งเป็น โรงเรียนบ้านหนองไม้สอ 27 คน, โรงเรียนบ้านหนองโป่ง 15 คน, โรงเรียนบ้านวังไผ่ 40 คน และโรงเรียนบ้านหนองบัวขาว 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนที่ได้สร้างขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก โดยแบ่งเป็น 3 ชุด คือ เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสาน, เรื่องการทอสาธิต และเรื่องการอนุรักษ์เครื่องจักสาน

ในการทดลองชุดการสอนแบบหนึ่งต่อหนึ่งผลปรากฏว่า ชุดการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสานมีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือชุดการสอนทอสาธิต และชุดการสอนอนุรักษ์เครื่องจักสาน ในด้านการเรียนการสอน นักเรียนไม่เคยเรียนด้วยชุดการสอน การศึกษาจากสไลด์มาก่อน นักเรียนจึงมีความตื่นตัวและสนใจในเรื่องสื่อเป็นอย่างมาก

ในการทดลองชุดการสอนแบบกลุ่มเล็กผลปรากฏว่า ชุดการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสานมีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือชุดการสอนทอสาธิต และชุดการสอนอนุรักษ์เครื่องจักสาน ขณะดำเนินการเรียนการสอน นักเรียนมีความกระตือรือร้น แสดงความตื่นตัวและแปลกใจพร้อมทั้งวิจารณ์ภาพสไลด์บางภาพรวมทั้งสื่อบางชิ้นที่เป็นของจริงที่นักเรียนไม่เคยเห็นมาก่อน

การทดลองภาคสนามผลปรากฏว่า ชุดการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสานมีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือชุดการสอนทอสาธิต และชุดการสอนอนุรักษ์เครื่องจักสาน ซึ่งทั้งสามชุดการเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์จึงถือว่าชุดการเรียนทั้งสามชุดมีประสิทธิภาพที่สามารถยอมรับได้ อยู่ในระดับเท่าเกณฑ์ ขณะดำเนินการเรียนการสอนนักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

จากผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนเรื่องเครื่องจักสานทั้ง 3 ชุด ได้ประสิทธิภาพที่ตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจเป็นเพราะเหตุผลดังนี้ เครื่องจักสานเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันนักเรียนจึงทำให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้อยู่บ้าง แต่ยังเห็นความสำคัญและทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องจักสานยังไม่มากนัก ชุดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นประกอบด้วยสื่อหลายชนิดที่ช่วยสร้างความสนใจ โดยเฉพาะภาพสไลด์ และเครื่องจักสานของจริง

หัตสนัย รียาพันธ์. (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประชากรในการวิจัยได้แก่ นักเรียนนักศึกษา และประชาชนที่ได้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ และตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

การประเมินผล เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องกัน ของเนื้อหา รูปภาพ และสื่อประสม ที่ปรากฏในโฮมเพจและเว็บเพจ ตลอดจนทดสอบระบบในด้านต่างๆได้แก่ การเชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆ ทั้งภายในเว็บไซต์และภายนอกเว็บไซต์ และการเปิดฟังการเปิดดูสื่อประสม ซึ่งได้แก่ เสียงเพลง เสียงบรรยาย วิดิทัศน์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่ได้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ และตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อเว็บไซต์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ ด้านตัวอักษรและการจัดรูปแบบข้อความ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ ด้านการใช้สีในเว็บเพจ ด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว ด้านระบบนำทาง ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ และด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ ด้านการออกแบบหน้าเว็บเพจรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ การออกแบบหน้าโฮมเพจเว็บเพจโดยรวมน่าสนใจ และการออกแบบหน้าเว็บเพจที่เป็นระเบียบและเรียบง่าย รองลงมาคือ การออกแบบสอดคล้องกับรูปแบบของเว็บไซต์ ความคงที่ของหน้าเว็บเพจตลอดทั้งเว็บไซต์ สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของเว็บไซต์และการจัดวางองค์ประกอบของหน้าเว็บเพจ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อด้านระบบนำทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ ด้านระบบนำทางรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจไอคอนหรือรูปสัญลักษณ์ที่ใช้เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รูปแบบของระบบนำทางมีความคงที่ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้ใช้ อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมและพร้อมต่อการใช้งาน ระบบนำทางเข้าใจง่ายมีคำอธิบายชัดเจน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ ด้านกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว จำแนกตามรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึง

พอใจ คุณภาพและความคมชัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือภาพที่ใช้สวยงามเหมาะสม การวางตำแหน่ง ภาพประกอบเหมาะสม ความรวดเร็วในการแสดงผล ใช้ภาพกราฟิกและภาพเคลื่อนไหวได้น่าสนใจ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อด้านการใช้สีในเว็บเพจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าว บินท์ ด้านการใช้สีในเว็บเพจ จำแนกตามรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ สีที่ใช้สื่อ ความหมาย และความรู้สึกตรงกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สีที่ใช้เหมาะสมกับลักษณะของเว็บไซต์โทนสี สม่่าเสมอตลอดทั้งเว็บไซต์ ดึงดูดความสนใจและกระตุ้นความรู้สึก และสีช่วยแบ่งแยกและจัดกลุ่ม ข้อมูล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลาพุ่ม ข้าวบินท์ ด้านการเข้าถึงข้อมูลในเว็บเพจ จำแนกตามรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึง พพอใจ ระบบข้อมูลสะดวกในการใช้และการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอก เว็บเพจถูกต้อง ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเข้าถึงข้อมูล การเชื่อมโยงสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และการโต้ตอบและการสื่อสารสองทางกับผู้ใช้ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ศาลา พุ่มข้าวบินท์ ด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ จำแนกตามรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึง พพอใจ ข้อมูลมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความเหมาะสมในการเรียบเรียงและการจัด ระเบียบข้อมูล ข้อมูลแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กัน ความน่าสนใจของข้อมูล และข้อมูลแสดงผลเร็ว ตามลำดับ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบินท์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดย โปรแกรมสำเร็จรูปในการพัฒนาเว็บไซต์ ได้แก่ โปรแกรมแมโครมีเดีย ดรีมวีฟเวอร์ และโปรแกรมแมโครมีเดียแฟลช โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์ 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนการผลิต เป็นการศึกษาเนื้อหาเบื้องต้น การออกแบบ โครงสร้างเว็บไซต์ ขั้นตอนการผลิต เป็นการสร้างโฮมเพจ เว็บเพจหน้าต่างๆ และการเชื่อมโยง ขั้นตอนหลังการผลิต เป็นการ นำเว็บไซต์ที่พัฒนาเสร็จแล้วขึ้นเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต และการประเมินผล เป็นการตรวจสอบและทดสอบระบบ อาจจะมีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและนำเสนอรายละเอียด ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
2. การออกแบบเว็บไซต์
3. การพัฒนาเว็บไซต์
4. การประเมินผล
 - 4.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
 - 4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
 - 4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น นั้นได้ทำการศึกษาข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ ดังนี้

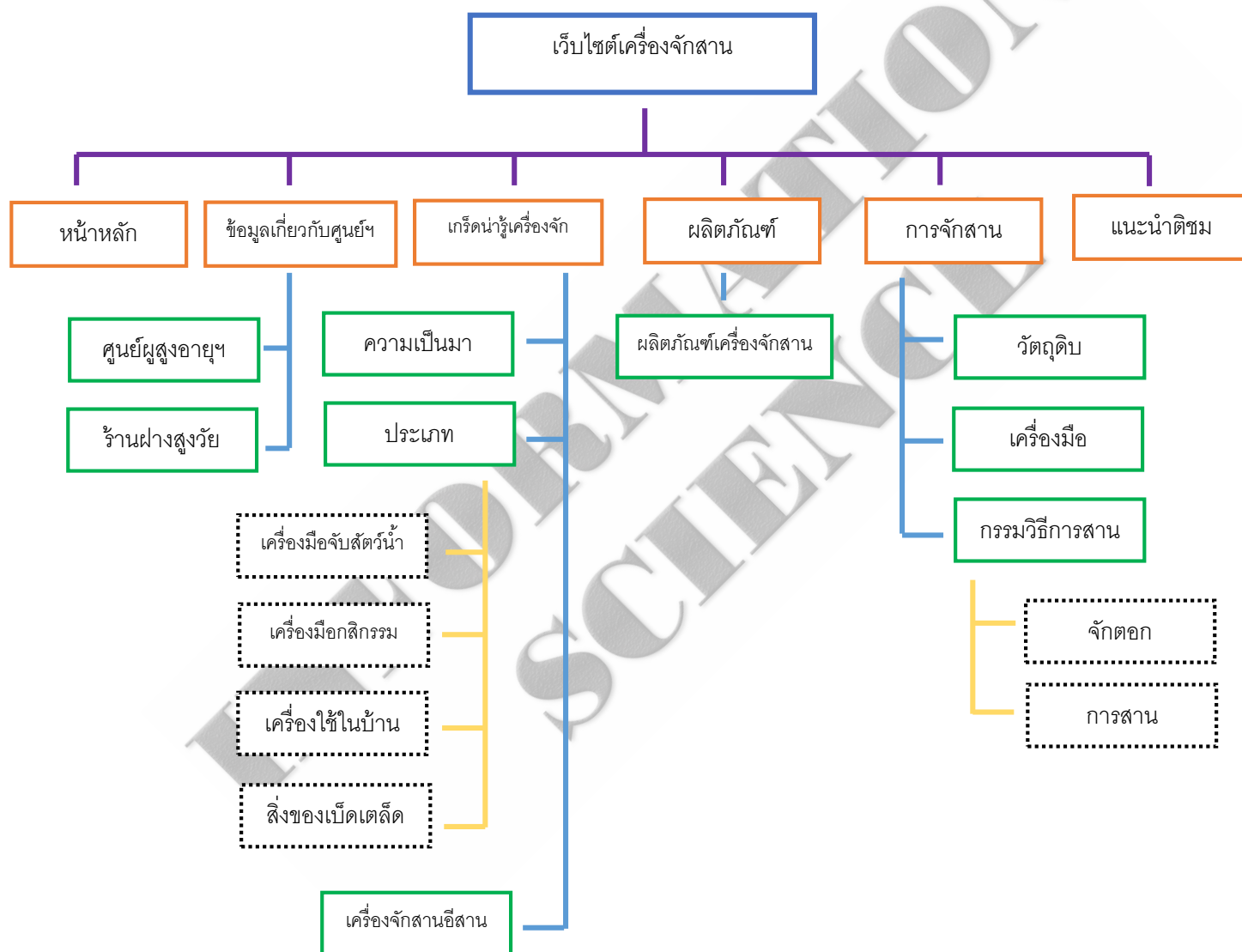
1. ข้อมูลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักสานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบในการผลิตเครื่องจักสาน
4. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนในการผลิตเครื่องจักสาน
5. ศึกษาโปรแกรมที่ใช้ในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์
6. ศึกษาหลักการและวิธีการออกแบบแลพัฒนาเว็บไซต์จากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

การออกแบบเว็บไซต์

ในการออกแบบเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ได้มีการออกแบบเว็บไซต์ดังนี้

1. การออกแบบแผนผังเว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

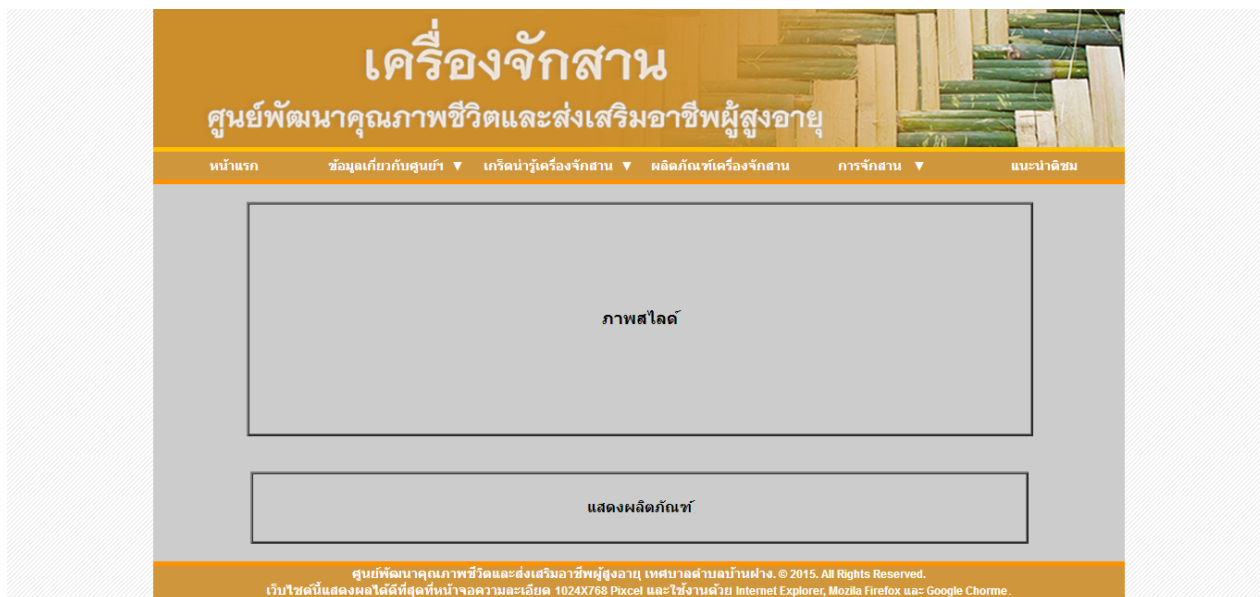
การออกแบบแผนผังเว็บไซต์ เป็นการจัดหมวดหมู่และลำดับของเนื้อหาที่มีอยู่บนเว็บไซต์ เพื่อแสดงให้เห็นเนื้อหาภายในเว็บไซต์ว่ามีอะไรบ้าง และเนื้อหาแต่ละหน้านั้นเชื่อมโยงกันอย่างไรบ้าง

ภาพประกอบ 26 แผนผังเว็บไซต์

2. การออกแบบหน้าเว็บไซต์

2.1 หน้าหลักของเว็บไซต์

ภาพประกอบ 27 การออกแบบหน้าหลักของเว็บไซต์

การออกแบบหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วย เมนูหลักประกอบด้วย เมนูหน้าแรก ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เกร็ดความรู้เรื่องเครื่องจักสาน ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน การจักสาน และแนะนำศิษย์

การออกแบบ หน้าเว็บไซต์ออกแบบมาเพื่อรองรับการแสดงผลที่ความละเอียดจอแสดงผลตั้งแต่ 1024x768 pixels ขึ้นไป เพื่อการแสดงผลที่ดีที่สุด

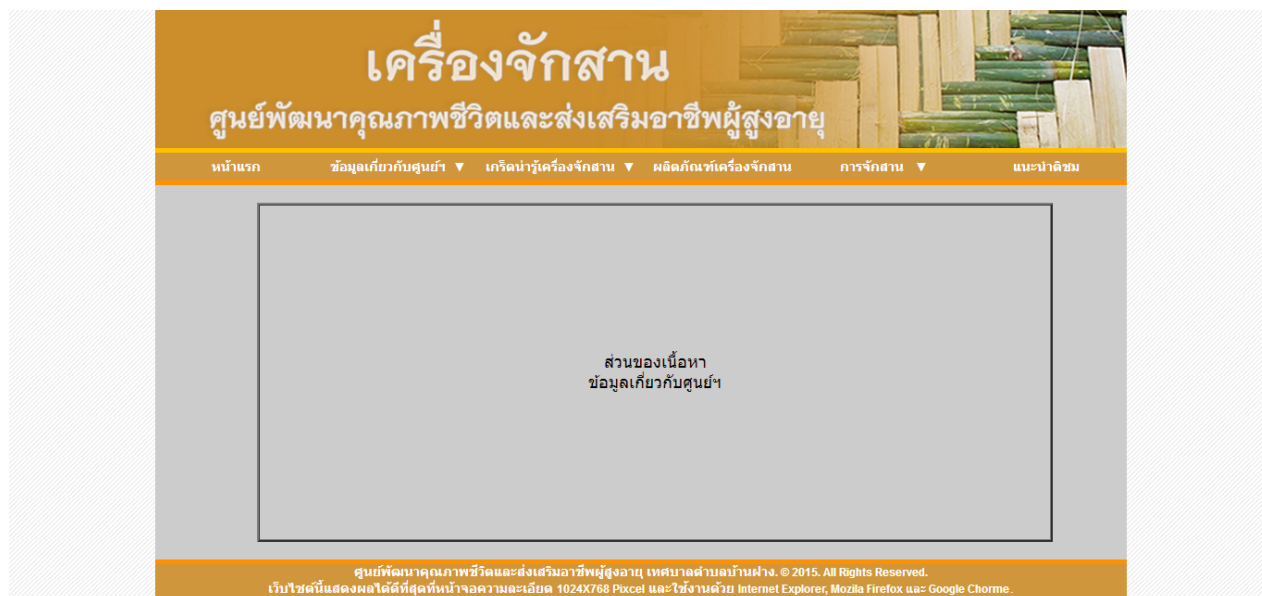
ส่วนหัวเว็บ เป็นส่วนที่แจ้งให้ทราบถึงว่าเป็นเว็บไซต์อะไร ส่วนนี้ใช้เป็นภาพ ขนาด 1024x150 pixels ใช้สีน้ำตาลโทนเข้ม (#E7C99A) ไล่สีจากด้านซ้าย ข้อความใช้ลักษณะอักษร TH Charmonman ขนาด 40 pt ตัวหนา และใส่เงาด้านหลัง ด้านขวาเป็นภาพไล่ระดับเป็นลายสาน ชื่อไฟล์ของส่วนหัวเว็บคือ header.png

ส่วนเมนูหลัก เป็นส่วนที่จะเชื่อมโยงไปสู่หน้าอื่นๆ ส่วนนี้เป็นข้อความกำกับแบ่งเป็น 6 เมนู ลักษณะตัวอักษรแบบ Arial ขนาด 14 pt ตัวหนา สีตัวอักษรสีขาว (#FFFFFF) สีพื้นหลังสีน้ำตาลเข้ม (#E7C99A)

ส่วนเนื้อหา ในส่วนนี้จะแสดงสไลด์โชว์ภาพต่างๆที่เกี่ยวข้อง และแสดงผลผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เนื้อหาในส่วนนี้อาจปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ตามความเหมาะสมหรือตามเทศกาลต่างๆ พื้นหลังในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCCC)

ส่วนท้ายเว็บ เป็นส่วนที่ลงรายละเอียดเกี่ยวกับเว็บไซต์ ลิขสิทธิ์ต่างๆ ในส่วนนี้เป็นข้อความ ตัวอักษรแบบ Arial ขนาด 14 pt ตัวหนา สีตัวอักษรสีขาว (#FFFFFF) สีพื้นหลังสีน้ำตาลเข้ม (#D0963B)

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง

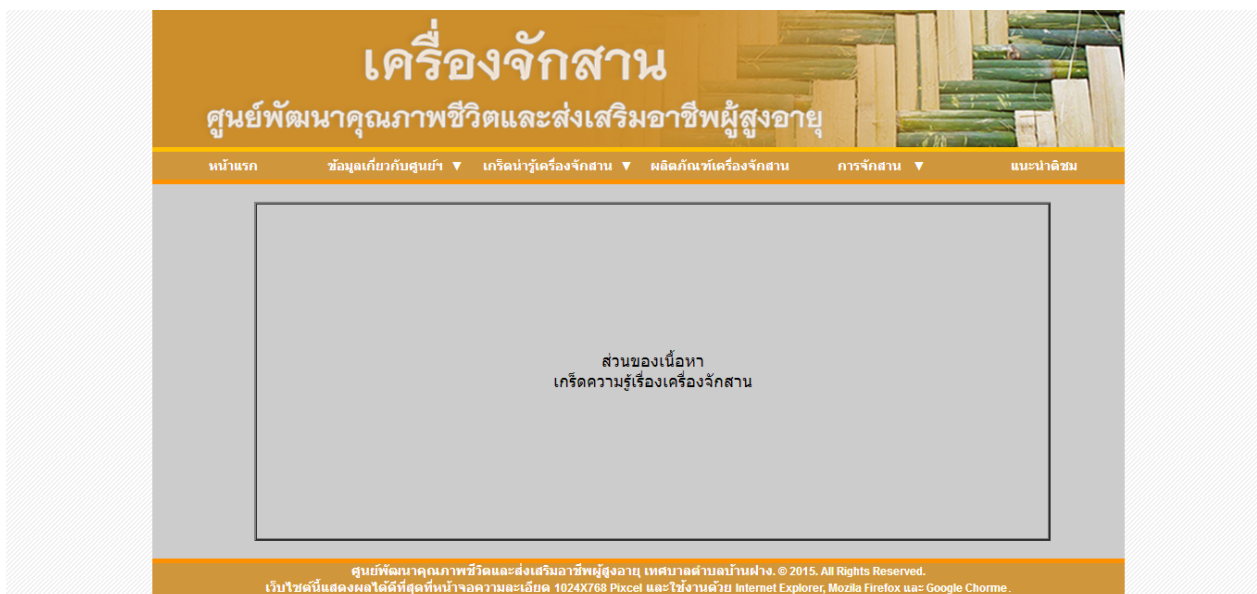

ภาพประกอบ 28 การออกแบบหน้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศูนย์

การออกแบบหน้าเว็บไซต์ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝางนั้น รูปแบบของส่วนหัวเว็บไซต์ เมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บจะเหมือนกับส่วนของหน้าแรก

ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 90/10 ในส่วนของ 90% แรกนั้นจะเป็นส่วนของข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ โดยประกอบไปด้วยข้อมูลประวัติ ภาพประกอบ แผนที่ และในส่วนของตัวอักษร ส่วนของเนื้อหาหลักหัวข้อใหญ่ใช้อักษรขนาด 22pt อาจมีการแสดงภาพประกอบ โดยขนาดของภาพนั้นจะมีขนาดที่เหมาะสม และในส่วนของเนื้อหา ใช้ขนาดอักษรขนาด 18pt และส่วนของเนื้อหานี้ใช้รูปแบบอักษรในกลุ่ม Arial, Helvetica, sans-serif และใช้ตัวอักษรเป็นสีดำ และในส่วนของ 10% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้ายและขวา พื้นหลังในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCCC)

2.3 เกร็ดความรู้เรื่องเครื่องจักสาน

ภาพประกอบ 29 การออกแบบหน้าเกร็ดความรู้เครื่องจักสาน

การออกแบบหน้าเว็บไซต์ของหน้าเกร็ดความรู้เรื่องเครื่องจักสานนั้น ในส่วนหลักคือส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บไซต์จะใช้รูปแบบเดียวกันกับหน้าแรกของเว็บ

ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 90/10 ในส่วนของ 90% แรกนั้นจะเป็นส่วนของเกร็ดความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องจักสาน ประวัติความเป็นมาของเครื่องจักสาน ประเภทของเครื่องจักสาน และเครื่องจักสานของภาคอีสาน โดยประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ภาพประกอบเนื้อหา และในส่วนของตัวอักษร ส่วนของเนื้อหาหลักหัวข้อใหญ่ใช้อักษรขนาด 22pt อาจมีการแสดงภาพประกอบ โดยขนาดของภาพนั้นจะมีขนาดที่เหมาะสม และในส่วนของเนื้อหา ใช้ขนาดอักษรขนาด 18pt และส่วนของเนื้อหานี้ใช้รูปแบบอักษรในกลุ่ม Arial, Helvetica, sans-serif และใช้ตัวอักษรเป็นสีดำ และในส่วนของ 10% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้ายและขวา พื้นที่ในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCCC)

2.4 ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน

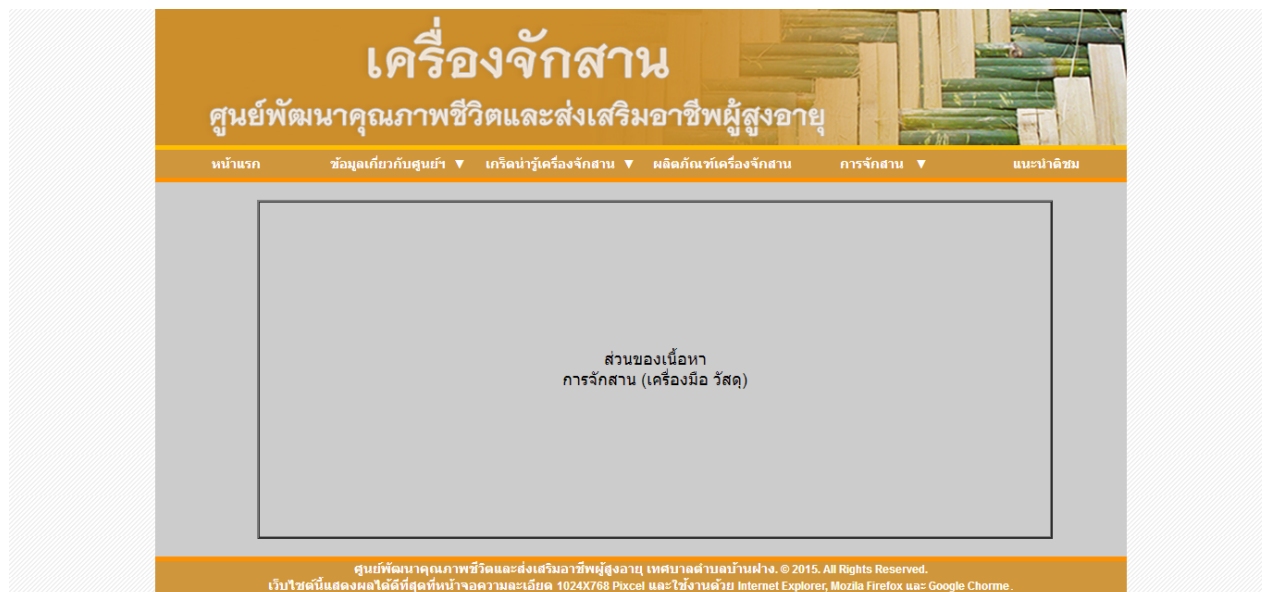

ภาพประกอบ 30 การออกแบบหน้าผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

การออกแบบหน้าเว็บไซต์ของหน้าผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานนั้น ในส่วนหลักคือส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บไซต์จะใช้รูปแบบเดียวกันกับหน้าแรกของเว็บ

ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 90/10 ในส่วนของ 90% แรกนั้นจะเป็นส่วนของแสดงผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน โดยจะแบ่งออกเป็นสามส่วน แสดงผลิตภัณฑ์แต่ละสามอย่าง และในส่วนของตัวอักษร ส่วนของเนื้อหาหลักหัวข้อใหญ่ใช้อักษรขนาด 22pt อาจมีการแสดงภาพประกอบ โดยขนาดของภาพนั้นจะมีขนาดที่เหมาะสม และในส่วนของเนื้อหา ใช้ขนาดอักษรขนาด 18pt และส่วนของเนื้อหานี้ใช้รูปแบบอักษรในกลุ่ม Arial, Helvetica, sans-serif และใช้ตัวอักษรเป็นสีดำ และในส่วนของ 10% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้ายและขวา พื้นที่ในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCCC)

2.5 การจักสานส่วนเครื่องมือและวัสดุ

ภาพประกอบ 31 การออกแบบหน้าการสานส่วนเครื่องมือและวัสดุ

การออกแบบหน้าเว็บไซต์ของหน้าการจักสานส่วนเครื่องมือและวัสดุนั้น ในส่วนหลักคือส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บไซต์จะใช้รูปแบบเดียวกันกับหน้าแรกของเว็บ

ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 90/10 ในส่วนของ 90% แรกนั้นจะเป็นส่วนของพื้นที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องมือ วัสดุที่ใช้ในการจักสาน โดยมีเนื้อหา และภาพประกอบ และในส่วนของตัวอักษร ส่วนของเนื้อหาหลักหัวข้อใหญ่ใช้อักษรขนาด 22pt อาจมีการแสดงภาพประกอบ โดยขนาดของภาพนั้นจะมีขนาดที่เหมาะสม และในส่วนของเนื้อหา ใช้ขนาดอักษรขนาด 18pt และส่วนของเนื้อหานั้นใช้รูปแบบอักษรในกลุ่ม Arial, Helvetica, sans-serif และใช้ตัวอักษรเป็นสีดำ และในส่วนของ 10% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้ายและขวา พื้นหลังในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCC)

2.6 การจักสานส่วนกรรมวิธีการสาน

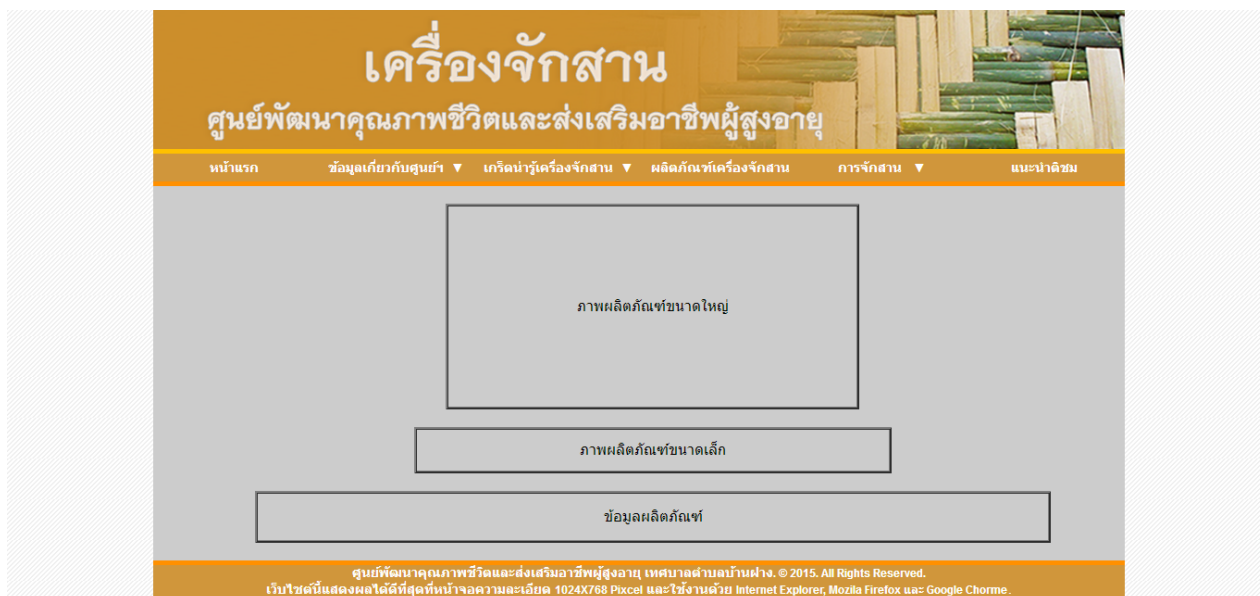

ภาพประกอบ 32 การออกแบบหน้าการสานส่วนกรรมวิธีการสาน

การออกแบบหน้าเว็บไซต์ของหน้าการจักสานส่วนเครื่องมือและวัสดุนั้น ในส่วนหลักคือส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บไซต์จะใช้รูปแบบเดียวกันกับหน้าแรกของเว็บ

ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 40/60 ในส่วนของ 40% แรกนั้นจะเป็นส่วนของพื้นที่แสดง วิดีทัศน์แสดงกรรมวิธีการสาน โดยเป็นการฝังโค้ดจากเว็บไซต์ยูทูป และในส่วนของตัวอักษร ส่วนของเนื้อหาหลัก หัวข้อใหญ่ใช้อักษรขนาด 22pt อาจมีการแสดงภาพประกอบ โดยขนาดของภาพนั้นจะมีขนาดที่เหมาะสม และใน ส่วนของเนื้อหา ใช้ขนาดอักษรขนาด 18pt และส่วนของเนื้อหานั้นใช้รูปแบบอักษรในกลุ่ม Arial, Helvetica, sans-serif และใช้ตัวอักษรเป็นสีดำ และในส่วนของ 60% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้ายและขวา พื้นหลังในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCCC)

2.7 หน้าแสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์

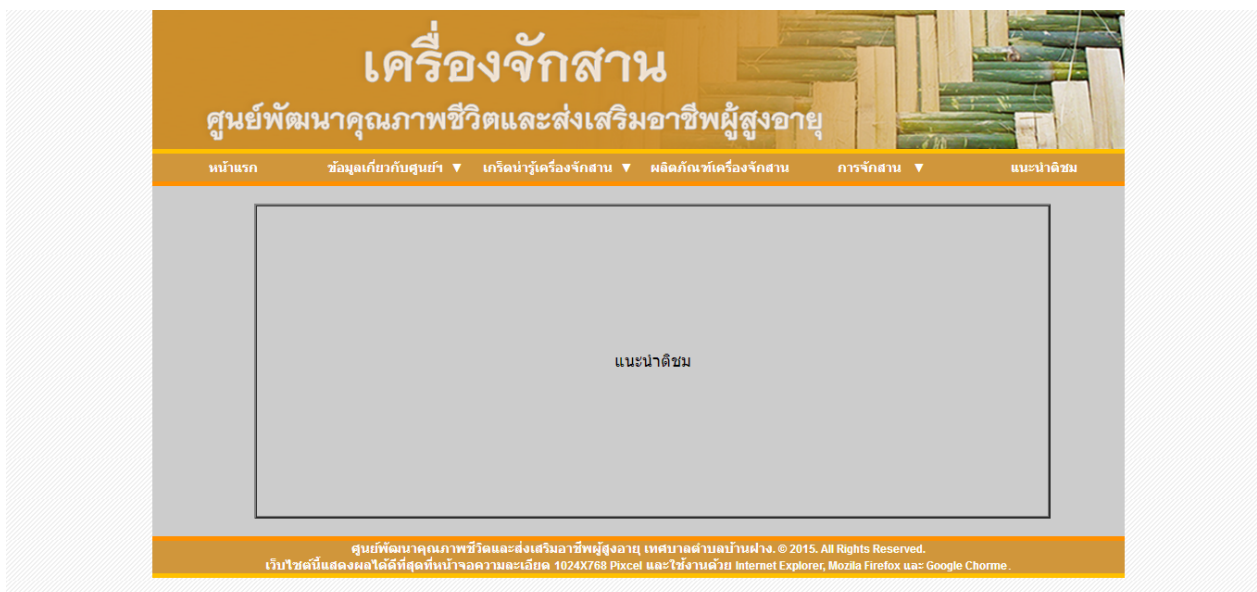

ภาพประกอบ 33 การออกแบบหน้าแสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์

การออกแบบหน้าเว็บไซต์ของหน้าแสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์นั้น ในส่วนหลักคือส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บไซต์จะใช้รูปแบบเดียวกันกับหน้าแรกของเว็บ

ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 70/30 ในส่วนของ 70% แรกนั้นจะเป็นส่วนของพื้นที่แสดงข้อมูลของผลิตภัณฑ์ โดยแบ่งย่อยเป็นสามส่วน ส่วนแรกจะเป็นส่วนแสดงภาพผลิตภัณฑ์ขนาดใหญ่ ส่วนที่สองคือส่วนที่แสดงภาพผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กโดยเมื่อคลิกภาพในส่วนนี้ ภาพจะไปโชว์ในส่วนที่หนึ่ง และส่วนสุดท้าย ส่วนที่สามคือส่วนที่จะบอกเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งราคาด้วย โดยมีเนื้อหา และภาพประกอบ และในส่วน of ตัวอักษร ส่วนของเนื้อหาหลักหัวข้อใหญ่ใช้อักษรขนาด 22pt อาจมีการแสดงภาพประกอบ โดยขนาดของภาพนั้นจะมีขนาดที่เหมาะสม และในส่วนของเนื้อหา ใช้ขนาดอักษรขนาด 18pt และส่วนของเนื้อหานี้ใช้รูปแบบอักษรในกลุ่ม Arial, Helvetica, sans-serif และใช้ตัวอักษรเป็นสีดำ และในส่วนของ 30% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้ายและขวา พื้นหลังในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCCC)

2.8 แนะนำติชม

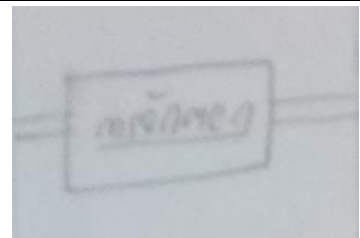
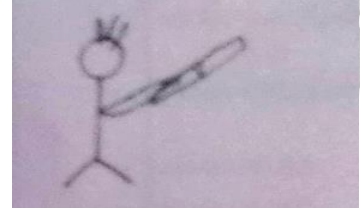
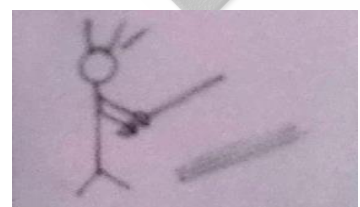
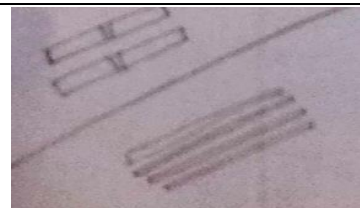
ภาพประกอบ 34 การออกแบบหน้าแนะนำติชม

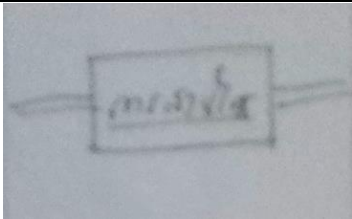
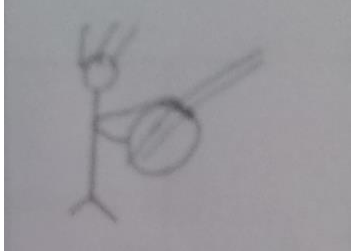
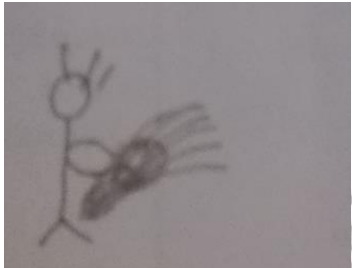
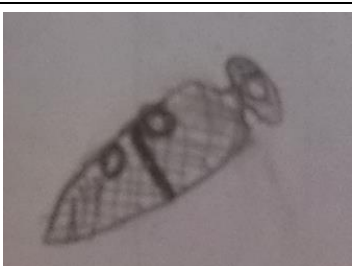
การออกแบบหน้าเว็บไซต์ของหน้าแนะนำติขมนั้น ในส่วนหลักคือส่วนหัวเว็บไซต์ ส่วนเมนูหลัก และ ส่วนท้ายของเว็บไซต์จะใช้รูปแบบเดียวกันกับหน้าแรกของเว็บ

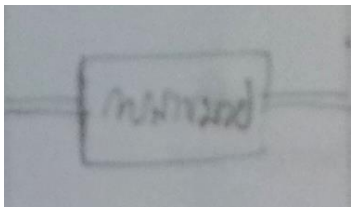
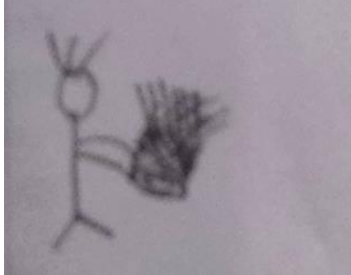
ส่วนเนื้อหา จะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 90/10 ในส่วนของ 90% แรกนั้นจะเป็นส่วนของพื้นที่แสดงข้อมูล เกี่ยวกับการแนะนำติชมเว็บไซต์โดยจะเป็นการฝังโค้ดดึงหน้าเว็บฟอร์มการแนะนำติชม ของเว็บไซต์ผู้ให้บริการ แบบฟอร์มนี้มาใส่เพื่อให้ผู้ใช้งานเว็บไซต์เครื่องจักสานสามารถแนะนำติชมได้ โดยในหน้านี้ตัวอักษร และรูปภาพ ประกอบต่างๆ เป็นการใช้อีเฟรมในการดึงหน้าเว็บมาทั้งหมด และในส่วนของ 10% คือส่วนพื้นที่ว่างด้านข้างซ้าย และขวา พื้นหลังในส่วนนี้ใช้สีเทา (#CCCCC)

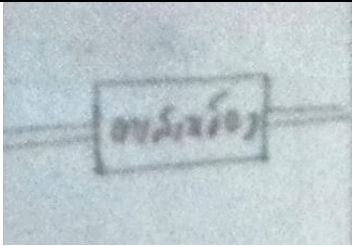
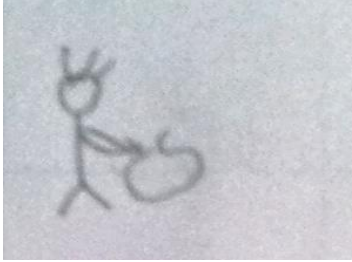
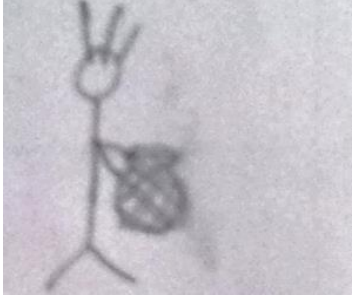
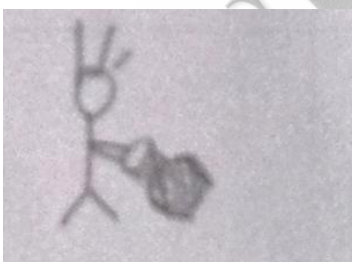
การออกแบบสตอรี่บอร์ด

การออกแบบสตอรี่บอร์ดเป็นการวางแผนในการจัดทำวีดิทัศน์ในการเสนอวิธีการในการจักสานโดยเป็นการเขียนเนื้อเรื่องคร่าวๆในการจัดทำวีดิทัศน์ โดยจะนำเสนอในเรื่องการจักตอกเพื่อเตรียมก่อนการลงมือสาน การสานไซ การสานข้องใส่ปลา และการสานมวนึงข้าวเหนียว

Screen	Screenplay	Script
	ข้อความสีดำในกรอบ ตรงกลางจอว่า “การจักตอก”	การจักตอก
	ภาพตัดมาเป็นภาพกำลังใช้เลื่อยตัดไม้ไผ่ โดยเลื่อยไปสักพักไม้ไผ่ ก็ขาดออกเป็นสองท่อน	บรรยาย “การจักตอกนั้นเริ่มจากการตัดไม้ไผ่โดยการใช้เลื่อยโดยเลือกความตามก่อนที่จะตัดตามขนาดของตอกที่จะนำมาใช้สาน”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นฉากการผ่าไม้ไผ่ โดยใช้มีดอีโต้ โดยผ่าเป็นสองส่วน และผ่าเป็นส่วนเล็กๆ	บรรยาย “หลังจากตัดไม้ไผ่เป็นท่อนแล้วจากนั้นจะทำการผ่าไม้ไผ่โดยใช้มีดอีโต้ เป็นส่วนๆ โดยเริ่มแบ่งสองส่วน และแบ่งเป็นแปดส่วน”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นฉากกำลังจักตอกที่ละเส้น ทีละเส้น	บรรยาย “การจักตอกนั้นจะใช้มีดเหลาเนื้อไม้ไผ่เป็นเส้นๆ ขนาดความหนาพอประมาณ ไม่อ่อนเกินไปหรือหนาเกินไป”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นฉากการทดสอบความหนาของเส้นตอกโดยการตัด	บรรยาย “การทดสอบตอกนั้นว่าหนาหรือบางเกินไปจะมาโดยการตัดที่เว้นตอก หากหนาไปก็จะเหลาเส้นนั้นใหม่อีกครั้งเพื่อให้ได้ความหนาที่เหมาะสม”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นภาพของไม้ไผ่ที่ผ่าเป็นส่วนเล็ก และเปลี่ยนเป็นเส้นตอก	บรรยาย “นี่คือไม้ไผ่ที่แบ่งเป็นแปดส่วน และนี่คือเส้นตอกที่เหลาได้ ตอกจะมีสองแบบตอกแบนและตอกกลม”

Screen	Screenplay	Script
	ข้อความสีดำในกรอบ ตรงกลางจอว่า “ การสานไซ ”	การสานไซ
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นการสานไซโดยกำลัง เริ่มใช้ดอกรวงแล้วนำเชือกมามัดที่ละ เส้นตอกเพื่อยึดกับหลังไซ	บรรยาย “การสานไซจะเริ่มโดยการนำ ไม้ไผ่ที่ตัดเป็นวงกลมแล้วนำดอกรวงมา วางแล้วใช้เชือกมามัดเพื่อยึดติดกับไม้ ไผ่วงกลมนั้น โดยทำไปที่ละเส้นตอก ”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นภาพกำลังมัดเส้น ตอกกับวงกลมนั้นจนจะเสร็จ เมื่อเสร็จ แล้วก็จะทำการมัดในส่วนเส้นไม้ไผ่ให้ แน่นเพื่อป้องกันไม่ให้หลุด	บรรยาย “เมื่อมัดเส้นตอกมาจน ครบรอบแล้วจะทำการมัดเส้นของไม้ ไผ่ที่เป็นวงกลมนั้นให้แน่นด้วยเชือก โดยจะมัดสามสักรอบเพื่อป้องกันไม่ให้ หลุด ”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นการสานไซโดยเริ่ม สานที่ช่วงท้ายไซก่อน โดยสานไปเรื่อยๆ ใช้ดอกรวงทั้งด้านท้ายและด้านบน	บรรยาย “แล้วจะทำการสานโดยไซ เส้นตอกแบบกลมในการสานโดยจะ ทำการสาน หนึ่งวันสาม โดยสานไป เรื่อยเมื่อแน่นก็จะหักเส้นตอกออก เพื่อไม่ให้แน่นเกินไป ”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นการเก็บรายละเอียด ของไซที่สานแล้ว ใส่ขอบปาก และงาน ไซ เรียบร้อย	บรรยาย “เมื่อสานทั้งด้านล่างด้านบน แล้วจะทำการใส่ไซ และเก็บบริเวณ ปากไซเพื่อความเรียบร้อย และจะทำ การเก็บรายละเอียดในขั้นตอน สุดท้าย ”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นภาพ “ไซ” ที่ได้ทำ การสานจนเสร็จแล้ว พร้อมที่จะ จำหน่าย	บรรยาย “ นี่คือนี่ไซที่สานเสร็จแล้ว พร้อมในการใช้งาน ไซมีทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ”

Screen	Screenplay	Script
	ข้อความสีดำในกรอบ ตรงกลางจอว่า “ การสานมว ”	การสานมว
	ภาพตัดมาเป็นภาพการสานมวหนึ่งข้าว โดยเริ่มการสานโดยใช้ตอกเส้นแบนใน การสานสลับเฉียงกัน	บรรยาย “การสานมวหนึ่งข้าวนั้นจะ ใช้ตอกชนิดแบนในการสานโดยเริ่ม สานบริเวณก้นมวก่อนโดยใช้ลาย เฉียงในการสาน”
	ภาพตัดมาเป็นสานมวถึงบริเวณกลาง ของมวโดยสานสลับกันไปเรื่อยๆ	บรรยาย “การสานก็จะสานลาย เฉียงโดยสานสลับกันไประหว่างเส้น ตอกด้านซ้ายและด้านขวา”
	ภาพตัดมาเป็นฉากการสานเมื่อสาน มาถึงบริเวณขอบปากของมว	บรรยาย “เมื่อสานมาถึงบริเวณปาก มวแล้วก็จะทำการเก็บรายละเอียด ในส่วนบริเวณปากให้เรียบร้อยก่อน การใส่ปากมว”
	ภาพตัดมาเป็นฉากการสานมวเมื่อถึง ขั้นตอนสุดท้ายและการเก็บรายละเอียด ต่างๆ	บรรยาย “ในขั้นตอนสุดท้ายคือการใส่ ปาก และมวนั้นจะเป็นการใช้มวที่ สานสองอันซ้อนกันเพื่อความมั่นคง แข็งแรงในการใช้งาน”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นภาพ “มว” ที่ได้ทำ การสานจนเสร็จแล้ว พร้อมทั้งจะ จำหน่าย	บรรยาย “มวที่สานด้วยไม้ไผ่นั้นจะ มีความหนาสองชั้นซ้อนกันเพื่อเวลา ใช้งานด้านนอกจะโดนความร้อนจาก ควันไฟบางครั้งอาจจะไหม้แต่ด้านใน ยังใช้งานได้”

Screen	Screenplay	Script
	ข้อความสีดำในกรอบ ตรงกลางจอว่า “ การสานข้อง ”	การสานข้อง
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นกำลังเริ่มต้นการสาน ข้อง	บรรยาย “การสานข้องจะใช้ตอกกลม ในการสาน โดยเริ่มสานในส่วนของ ก้นไซ้ขึ้นมาเรื่อยๆ โดยจะสานเป็นใน ลักษณะกลม”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นฉากกำลังสานไซ้มา จนถึงบริเวณคอข้อง	บรรยาย “ในการสานข้องบริเวณคอ ข้องนั้นจะเป็นลักษณะโค้งมน โดยจะ มีการใช้ภูมิปัญญาโดยการใช้หัวฝักบัว รดน้ำมาใช้ในการตัด”
	ภาพเปลี่ยนถัดมาเป็นฉากการสานข้อง ในบริเวณปากข้อง	บรรยาย “เมื่อสานมาจนถึงปากข้อง แล้วก็เก็บถึงขั้นตอนสุดท้ายแล้ว โดย บริเวณปากข้องนั้นจะใช้ไม้ไผ่ลักษณะ กลมยาวในการนำมาทำปากข้อง แล้ว ใช้เชือกในการมัดติดกับตัวข้อง”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นภาพกำลังสานข้องใน ขั้นตอนสุดท้าย	บรรยาย “ในขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็น การเก็บรายละเอียดของตัวข้องไม่ว่า จะเป็นช่องว่างต่างๆถ้าหากเกินก็จะ เสริม ใส่อินข้อง และเชือก”
	ภาพเปลี่ยนมาเป็นภาพ “ข้อง” ที่ได้ทำ การสานจนเสร็จแล้ว พร้อมทั้งจะ จำหน่าย	บรรยาย “ข้องใช้ในการใส่ปลาชนิด ต่างๆ โดยมีหลายขนาดตามแต่ ต้องการ และลักษณะในการใช้งาน ของแต่ละบุคคล”

การพัฒนาเว็บไซต์

เมื่อได้ข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาแล้วนั้นมาจัดทำเป็นเว็บไซต์โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาเว็บไซต์ด้วยโปรแกรม Dreamweaver โดยจัดทำหน้าเว็บเพจต่างๆ โดยจัดทำหน้าเว็บเพจต้นฉบับโดยจะเป็นหน้าเว็บเพจที่มีองค์ประกอบหลักที่เหมือนกันในทุกหน้าเพื่อให้องค์ประกอบของหน้าเพจต่างๆมีความคงที่ ซึ่งประกอบด้วยส่วนหัวของเว็บ เมนูหลัก และส่วนท้ายของเว็บ เมื่อได้เว็บเพจต้นฉบับที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับหน้าอื่นๆ

2. ในขั้นต่อมาเป็นการออกแบบหน้าเว็บเพจแต่ละหน้าที่มีความแตกต่างกันออกไปซึ่งจะมีเมนูย่อยที่แตกต่างกัน

3. เป็นขั้นตอนในการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาแล้วนั้นมาใส่ในเว็บเพจ โดยจะเป็นการนำข้อมูลเข้าไปใส่ในหน้าเพจที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ และมีการตกแต่งด้วยรูปภาพต่าง

4. เมื่อได้เว็บเพจทั้งหมดแล้วนั้น ทำการเชื่อมโยงลิงค์ต่างๆภายในหน้าเพจเข้าด้วยกัน และเมื่อเชื่อมดิงลิงค์ต่างๆแล้วนั้น ทำการตรวจสอบความถูกต้องในการเชื่อมโยงของลิงค์ว่ามีความถูกต้องหรือไม่

5. หลังจากนั้นทำการอัปโหลดไฟล์ขึ้นไปทีโฮสที่ได้ทำการสมัครไว้ โดยเมื่อทำการอัปโหลดเว็บเพจทั้งหมดแล้ว ทำการทดสอบการเข้าถึงหน้าเว็บไซต์ผ่านการเข้าถึงด้วย URL ที่มีการจดทะเบียนไว้ ว่ามีการทำงานที่ถูกต้องหรือไม่ หากมีการทำงานที่ผิดพลาดก็ทำการแก้ไขและอัปโหลดไฟล์ขึ้นไปใหม่

6. ตรวจสอบอีกครั้งว่าการทำงานของหน้าเว็บไซต์ สามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง การเชื่อมโยงของลิงค์สามารถเชื่อมโยงได้อย่างถูกต้อง

การประเมินผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากร คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 48 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ผู้ศึกษาได้พัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

2.2 ผู้ศึกษาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้งานเว็บไซต์เครื่องจักสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ดังนี้

2.2.1 ด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาตรงกับความต้องการ
2. เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย
3. ความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจ
4. เนื้อหาในเว็บไซต์มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม

5. ความเหมาะสมของข้อมูลภายในเว็บไซต์

2.2.2 ด้านการออกแบบ

1. การออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ
2. รูปแบบ ขนาด และสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม
3. การจัดองค์ประกอบของเว็บไซต์
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ

2.2.3 ด้านการใช้งานเว็บไซต์

1. เมนูต่างๆ ในเว็บไซต์ใช้งานได้ง่าย
2. การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน
3. ความเร็วในการแสดงผลของเว็บไซต์
4. การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์มีความถูกต้อง
5. วิดีโอประกอบมีภาพและเสียงที่ชัดเจน
6. ภาพประกอบแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของเว็บไซต์จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างคะแนนตาม เกณฑ์ที่กำหนดและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยจำแนกข้อมูลตามลักษณะ คำถามดังนี้

3.2.1 กำหนดคะแนนโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 69-71)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	5
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	4
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	3
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	2
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเป็น	1

3.2.2 แปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2532 : 69-71)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	แปลความหมายว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	แปลความหมายว่า มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	แปลความหมายว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	แปลความหมายว่า มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	แปลความหมายว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนของประชากร
 n แทน จำนวนคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำโครงการสารสนเทศศาสตร์ เรื่องการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาได้นำไปประเมินผลเพื่อศึกษาความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝาง และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเว็บไซต์
2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้

ผลการพัฒนาเว็บไซต์

ผลการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ได้เว็บไซต์เครื่องจักสาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หน้าแรก ประกอบด้วย ภาพสไลด์ที่เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ภาพกรรมวิธีการจักสาน และผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่สามารถคลิกที่ภาพเพื่อดูรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ได้ ดังภาพประกอบ 35

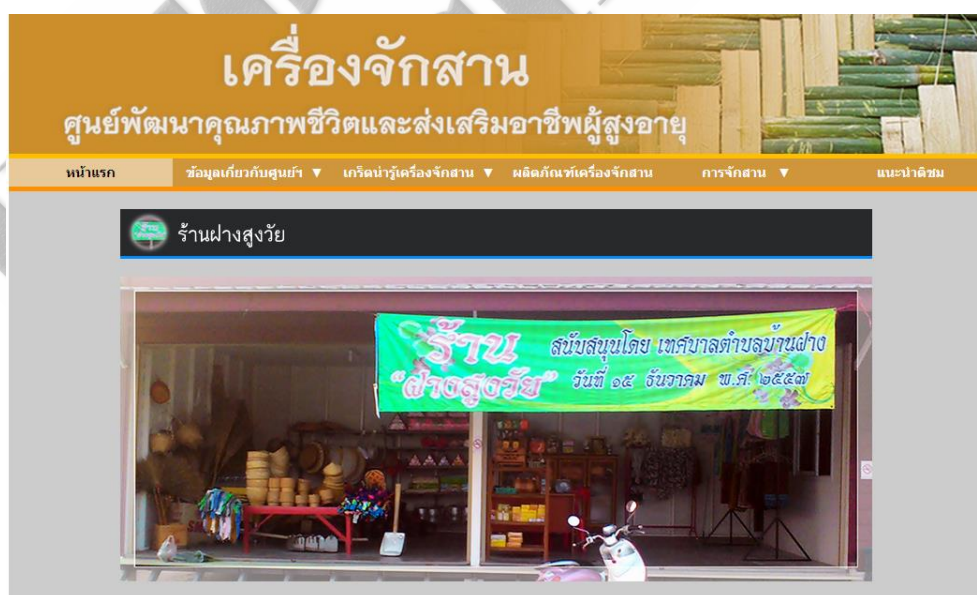
ภาพประกอบ 35 หน้าแรกของเว็บไซต์

2. หน้าข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วยภาพที่ตั้งของศูนย์ฯ ข้อมูลประวัติความเป็นมาของศูนย์ และมีแผนที่แสดงที่ตั้งของศูนย์ ดังภาพประกอบ 36

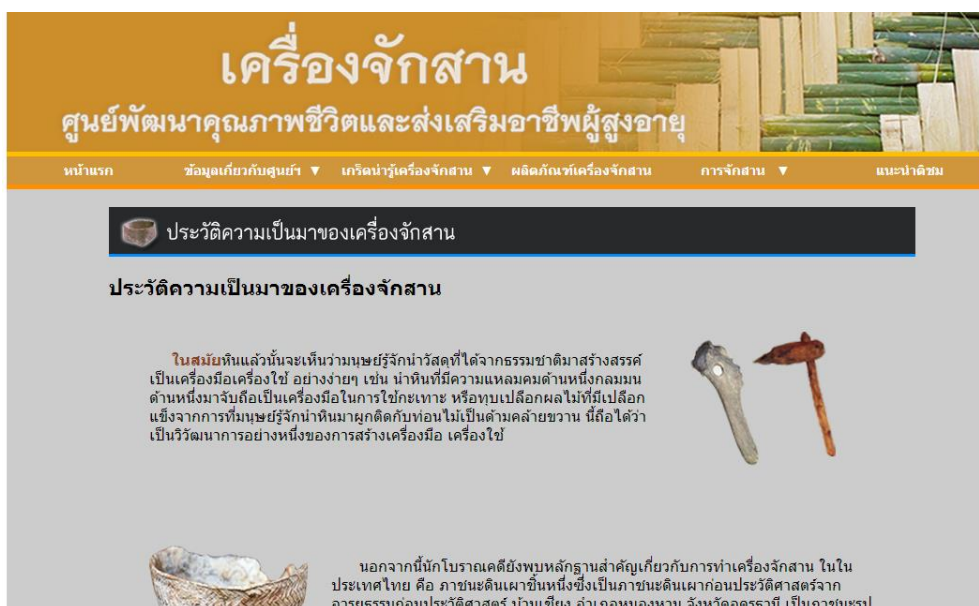
ภาพประกอบ 36 หน้าข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

3. หน้าข้อมูลเกี่ยวกับร้านฝางสูงวัย ประกอบด้วยภาพที่ตั้งของศูนย์ฯ ข้อมูลประวัติความเป็นมาของร้านฝางสูงวัย และมีแผนที่แสดงที่ตั้งของศูนย์ฯ ดังภาพประกอบ 37

ภาพประกอบ 37 หน้าข้อมูลเกี่ยวกับร้านฝางสูงวัย

4. หน้าประวัติความเป็นมาของเครื่องจักสาน ประกอบด้วยข้อมูลในส่วนของประวัติการทำเริ่มต้นทำเครื่องจักสานในอดีตจนถึงปัจจุบัน มีภาพประกอบเนื้อหา ดังภาพประกอบ 38

ภาพประกอบ 38 หน้าประวัติความเป็นมาเครื่องจักสาน

5. หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ประกอบด้วยข้อมูลของเครื่องมือจับสัตว์น้ำแต่ละแบบ มีภาพประกอบเนื้อหา ดังภาพประกอบ 39

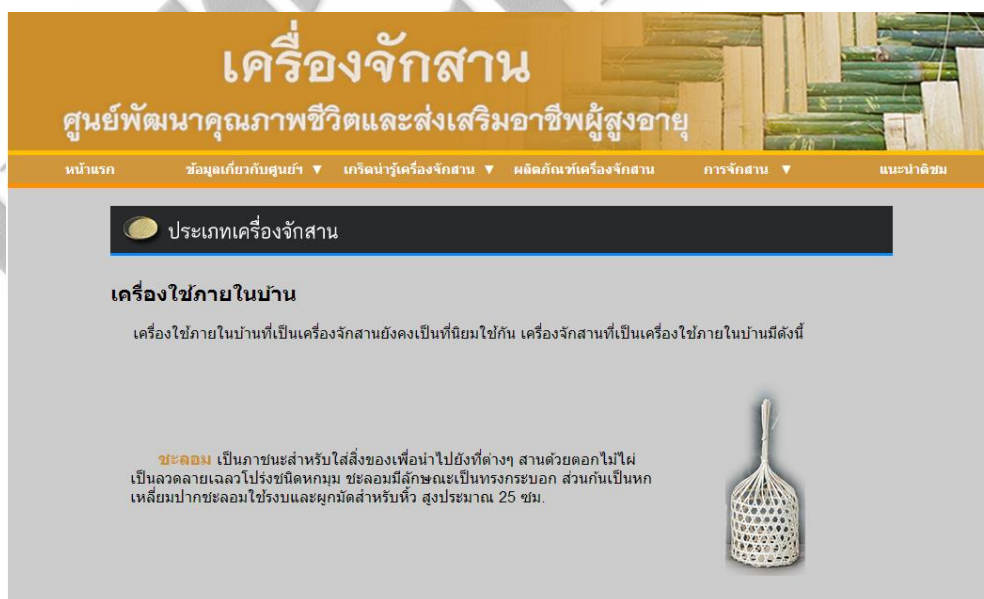
ภาพประกอบ 39 หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องมือจับสัตว์น้ำ

6. หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องมือจักกรรม ประกอบด้วยข้อมูลของเครื่องมือจักกรรมแต่ละแบบ มีภาพประกอบเนื้อหา ดังภาพประกอบ 40

ภาพประกอบ 40 หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องมือจักกรรม

7. หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องใช้ภายในบ้าน ประกอบด้วยข้อมูลของเครื่องใช้ภายในบ้านแต่ละแบบ มีภาพประกอบเนื้อหา ดังภาพประกอบ 41

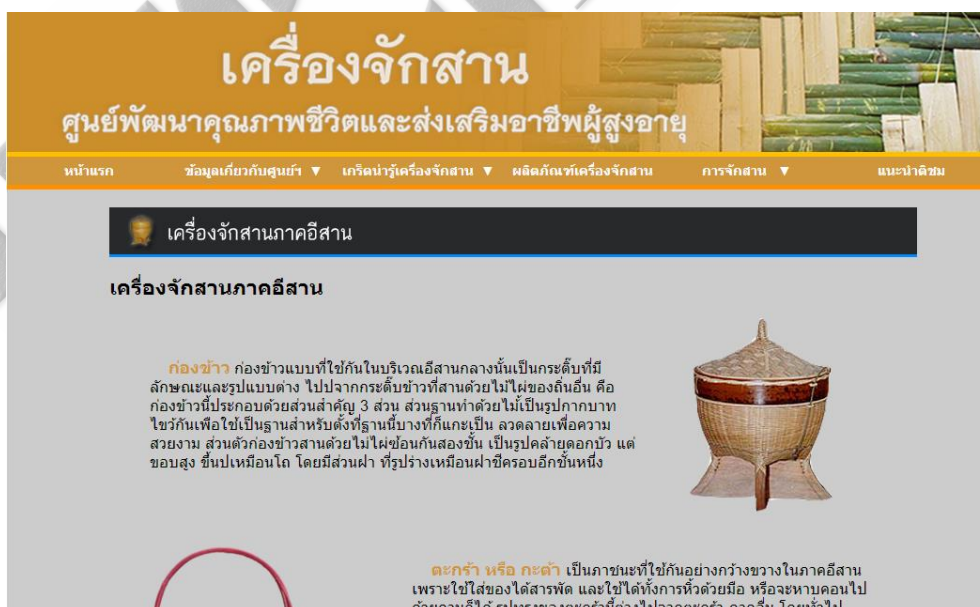
ภาพประกอบ 41 หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของเครื่องใช้ในบ้าน

8. หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของสิ่งของเบ็ดเตล็ด ประกอบด้วยข้อมูลของเครื่องจักสานเบ็ดเตล็ดแต่ละแบบ มีภาพประกอบเนื้อหา ดังภาพประกอบ 42

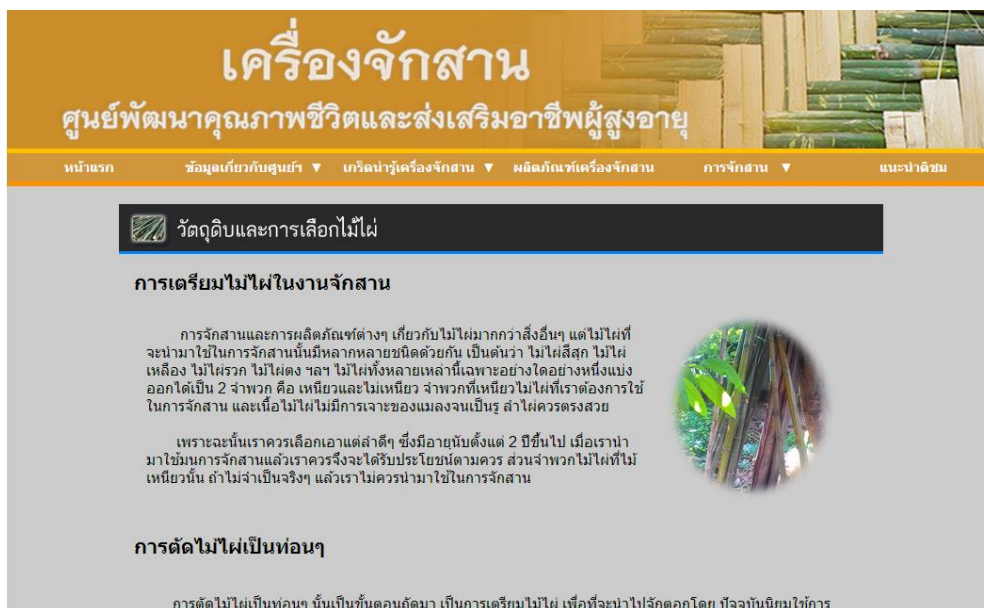
ภาพประกอบ 42 หน้าประเภทเครื่องจักสาน ในส่วนของสิ่งของเบ็ดเตล็ด

9. หน้าเครื่องจักสานภาคอีสาน ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักสานแต่ละชนิดของเครื่องจักสานของภาคอีสาน มีภาพประกอบเนื้อหา ดังภาพประกอบ 43

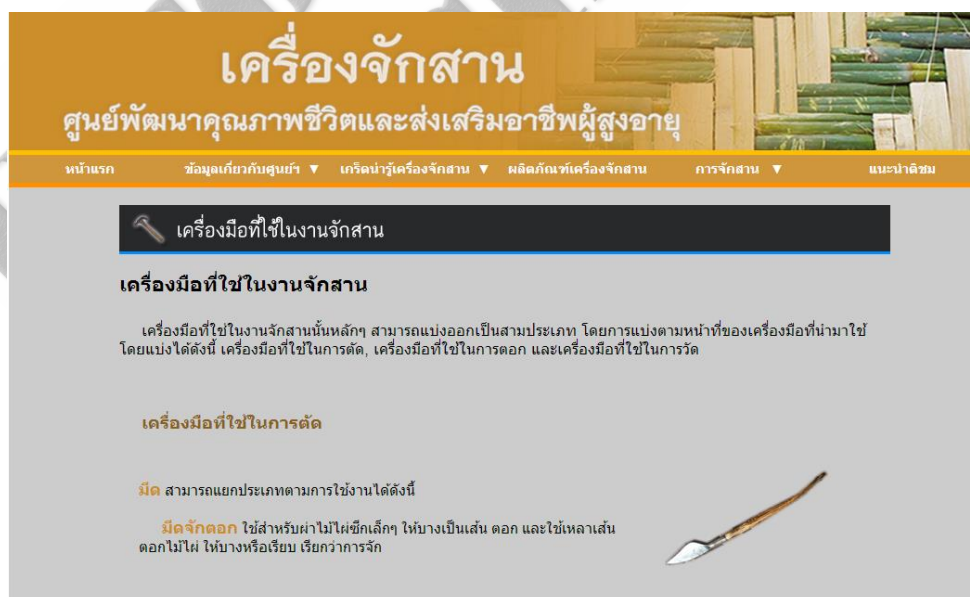
ภาพประกอบ 43 หน้าเครื่องจักสานภาคอีสาน

12. หน้าวัตถุดิบ ประกอบด้วยการเลือกไม้ไผ่ การตัดไม้ไผ่ เพื่อที่จะนำมาจักตอกเพื่อใช้ในการสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ดังภาพประกอบ 46

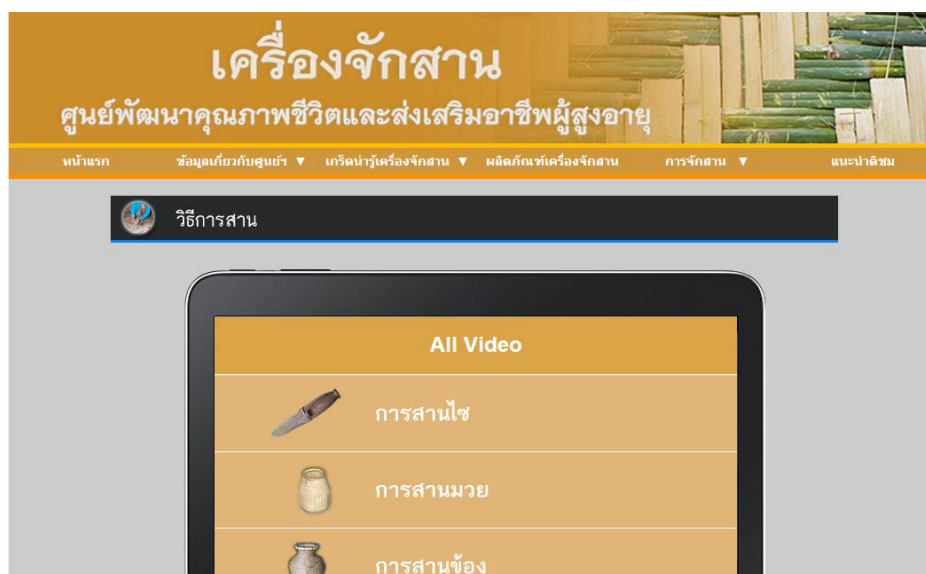
ภาพประกอบ 46 หน้าวัตถุดิบ

13. หน้าเครื่องมือที่ใช้ในงานจักสาน ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในงานจักสาน โดยแบ่งเป็นสามประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการตัด การวัด และการตอก ดังภาพประกอบ 47

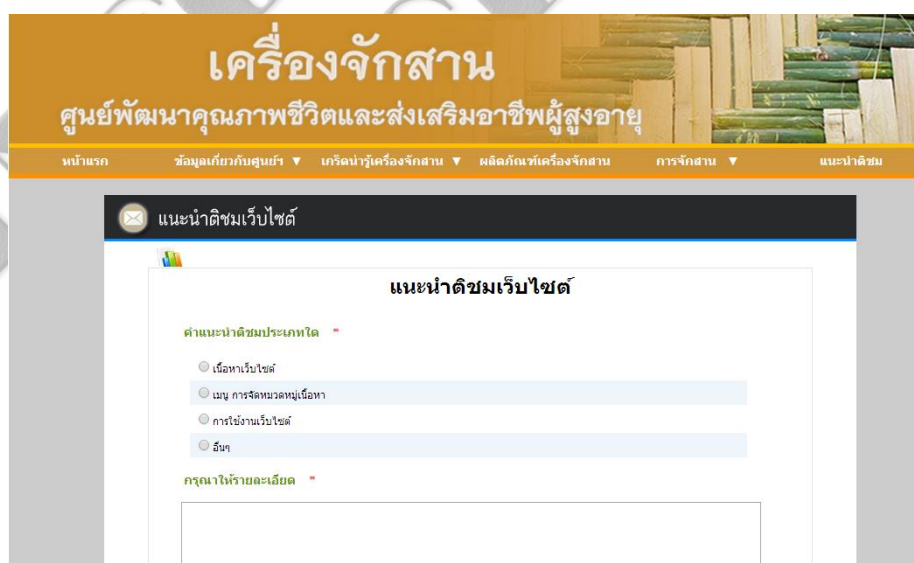
ภาพประกอบ 47 หน้าเครื่องมือที่ใช้ในงานจักสาน

14. หน้ากรรมวิธีการสาน เป็นหน้าที่แสดงวีดิทัศน์สาธิตกรรมวิธีการสานเครื่องจักสาน แต่ละชนิด ซึ่งสามารถเลือกคลิกที่ชื่อการสานที่ต้องการรับชมได้ ดังภาพประกอบ 48

ภาพประกอบ 48 หน้ากรรมวิธีการสาน

15. หน้าแนะนำลิขม เป็นหน้าที่ผู้เข้าชมสามารถส่งคำแนะนำลิขมถึงผู้พัฒนาเว็บไซต์ได้โดยตรง ซึ่งมีประเภทคำแนะนำลิขม 4 รูปแบบ คือเนื้อหา เมนูการจัดหมวดหมู่ การใช้งานเว็บไซต์ และด้านอื่นๆ ซึ่งสามารถเลือกรูปแบบ และกรอกข้อมูลที่ต้องการ แล้วกดที่ปุ่มส่ง เพื่อส่งคำแนะนำลิขม ดังภาพประกอบ 49

ภาพประกอบ 49 หน้าแนะนำลิขม

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเว็บไซต์เครื่องจักรกลศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝางจังหวัดขอนแก่น เผยแพร่ผ่านทาง www.banfangwicker.com และได้นำไปให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเทศบาลตำบลบ้านฝาง จำนวน 48 คน เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้งานเว็บไซต์เครื่องจักรกล แล้วนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้เก็บรวบรวมมานั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรกลโดยรวม

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	3.79	0.47	มาก
2. ด้านการออกแบบ	3.80	0.45	มาก
3. ด้านการใช้งานเว็บไซต์	3.69	0.41	มาก
รวม	3.76	0.34	มาก

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรกล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.34) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.47) และด้านการใช้งานเว็บไซต์ ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.41)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรกล รายข้อด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาตรงกับความต้องการ	4.19	0.87	มาก
2. เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย	3.85	0.74	มาก
3. ความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจ	3.60	0.68	มาก
4. เนื้อหาในเว็บไซต์มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่เหมาะสม	3.58	0.65	มาก
5. ความเหมาะสมของข้อมูลภายในเว็บไซต์	3.71	0.68	มาก
รวม	3.79	0.47	มาก

จากตาราง 2 พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์เครื่องจักรสานด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.47) เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เนื้อหาตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.74) ความเหมาะสมของข้อมูลภายในเว็บไซต์ ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.68) ความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจ ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.74) และ เนื้อหาในเว็บไซต์มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.65)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรสาน รายข้อ ด้านการออกแบบ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ	3.99	0.67	มาก
2. รูปแบบ ขนาด และสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม	3.83	0.66	มาก
3. การจัดองค์ประกอบของเว็บไซต์	3.71	0.68	มาก
4. ความเหมาะสมของภาพประกอบ	3.67	0.78	มาก
รวม	3.80	0.45	มาก

จากตาราง 3 พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์เครื่องจักรสานด้านการออกแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.47) เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ รูปแบบ ขนาด และสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.66) การจัดองค์ประกอบของเว็บไซต์ ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.68) ความเหมาะสมของภาพประกอบ ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.78)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรสาน รายข้อ ด้านการใช้งานเว็บไซต์

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เมนูต่างๆ ในเว็บไซต์ใช้งานได้ง่าย	3.94	0.76	มาก
2. การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ต่อการอ่านและการใช้งาน	3.73	0.68	มาก
3. ความเร็วในการแสดงผลของเว็บไซต์	3.58	0.79	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความพึงพอใจในการใช้งานเว็บไซต์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์มีความถูกต้อง	4.04	0.71	มาก
5. วิดีโอประกอบมีภาพและเสียงที่ชัดเจน	3.21	0.97	ปานกลาง
6. ภาพประกอบแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว	3.63	0.73	มาก
รวม	3.69	0.41	มาก

จากตาราง 4 พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อเว็บไซต์เครื่องจักรสานด้านการใช้งานเว็บไซต์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.41) เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์มีความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.71) เมนูต่างๆ ในเว็บไซต์ใช้งานได้ง่าย ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.76) การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.68) ภาพประกอบแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.73) ความเร็วในการแสดงผลของเว็บไซต์ ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.79) และข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ วิดีโอประกอบมีภาพและเสียงที่ชัดเจน ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.97)

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการสรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผลการศึกษา
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อเว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสาน อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรสาน ในการพัฒนาเว็บไซต์ใช้โปรแกรม Adobe Dreamweaver, Photoshop, Moviemaker และภาษาที่ใช้ในการพัฒนาคือภาษา HTML และได้ทำการออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินความพึงพอใจที่ผู้ใช้งานมีต่อเว็บไซต์ผ้าไหมเครื่องจักรสาน โดยสามารถจะสรุปผลการศึกษได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นเว็บไซต์เผยแพร่สารสนเทศเกี่ยวกับเครื่องจักรสาน โดยภายในเว็บไซต์นั้นมีความรู้เรื่องเครื่องจักรสาน ประวัติเครื่องจักรสาน ประเภทเครื่องจักรสาน ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสาน วิถีทัศน์ นำเสนอการทำเครื่องจักรสาน
2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อเว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการออกแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการใช้งานเว็บไซต์ โดยหากพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการเนื้อหา เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ เนื้อหาตรงกับความต้องการ รองลงมาคือ เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย, ความเหมาะสมของข้อมูลภายในเว็บไซต์, ความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจ และเนื้อหาในเว็บไซต์มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม

ด้านการออกแบบ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ การออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ รองลงมาคือ รูปแบบ ขนาด และสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม, การจัดองค์ประกอบของเว็บไซต์, และความเหมาะสมของภาพประกอบ

ด้านการใช้งานเว็บไซต์ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 คือ การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์มีความถูกต้อง, เมนูต่างๆ ในเว็บไซต์ใช้งานได้ง่าย, การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ง่ายต่อการอ่านและการใช้งาน, ภาพประกอบแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว, ความเร็วในการแสดงผลของเว็บไซต์, และข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ วิดีโอประกอบมีภาพและเสียงที่ชัดเจน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้เว็บไซต์เครื่องจักรสานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น พบประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

ด้านเนื้อหาพบว่า กลุ่มประชากรมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาตรงกับความต้องการ ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากกลุ่มประชากร เห็นว่าเนื้อหาที่นำเสนอในเว็บไซต์ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีความชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ น่าเชื่อถือและตรงกับความต้องการ การจัดรูปแบบเว็บไซต์ง่ายต่อการอ่านและใช้งานมีความเหมาะสม ถูกต้อง เนื้อหาที่นำมาเสนอนั้นได้ทำการคัดเลือกเนื้อหาที่มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วารี เขียวสระคู. (2538) ได้ศึกษาและสร้างชุดการสอนสำหรับครู กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเครื่องจักรสาน ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องจักรสานมีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมาคือชุดการสอนกระดิ่ง และชุดการสอนรั้วเครื่องจักรสาน ซึ่งผลการทดลองอยู่ในระดับ สูงกว่าเกณฑ์

ด้านการใช้งานเว็บไซต์ พบว่า การเชื่อมโยงมีความถูกต้อง เนื่องจากการพัฒนาเว็บไซต์นั้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของการเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์ก่อนที่จะทำการนำเสนอหน้าเว็บเผยแพร่ต่อสาธารณะ ดังนั้นเมื่อเว็บไซต์นำเสนอไปแล้วแต่เมื่อผู้ใช้งานเข้าใช้งานแล้วพบว่าการเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์นั้นไม่ถูกต้อง จะทำให้ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ลดลง เนื่องจากคลิกไปแล้วแต่หน้าจอแสดงข้อมูลเป็นอีกเรื่อง ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการเชื่อมโยงหน้าเพจก่อนการนำเสนอต่อสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ หัสสนัย รียาพันธ์ (2554) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกเว็บเพจถูกต้อง ความเหมาะสมของระยะเวลาในการเข้าถึงข้อมูล การเชื่อมโยงสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และการโต้ตอบและการสื่อสารสองทางกับผู้ใช้ อยู่ในระดับ มาก

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสานและศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะทำให้ผู้สนใจจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาเว็บไซต์เครื่องจักรสาน ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 ขนาดตัวหนังสือที่ใช้จำเป็นต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับการอ่านของทุกวัย

1.2 วิดีทัศน์ประกอบควรมีภาพ เสียง ที่ชัดเจน เพื่อความสมบูรณ์แบบ และกรรมวิธีการสานต่างๆ ควรมีความละเอียดของแต่ละขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักรสาน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่เว็บไซต์ เช่น รูปภาพสามารถ ขยาย ย่อ ได้ หรือเพิ่มผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานที่หลากหลายขึ้น

2.2 ควรพัฒนาเว็บไซต์ที่มีความยืดหยุ่นในการแสดงผลในอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ในการเข้าถึงจากโทรศัพท์มือถือ หน้าเว็บควรจะแสดงได้พอดีไม่ล้นหน้าจอ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณะ สถิตย์. สร้างโฮมเพจด้วยตนเองง่าย ฟรี และมีสไตล์. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย, 2544.
- กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. ศิลปะหัตถกรรมของไทย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2547.
- กิตติมา อมรทัต. ความหมายของศิลป์. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา, 2540.
- ฉัตรมงคล อ่างบุญตา. เครื่องใช้ในครัวเรือน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2523
- ชลิตา ไวรักษ์. การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร : กรณีศึกษา สโมสรทหารช่าง อัท เพนท์บอล เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- ถนอมจิต เสาร์อน. การสานตะกร้าด้วยไม้ไผ่. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2523
- ธวัชชัย ศรีสุเทพ. คัมภีร์ Web Design. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น, 2544.
- ธารี บางแก้ว. คู่มือ Appserv. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2543.
- _____. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532.
- ประชา พฤกษ์ประเสริฐ. สร้างเว็บและสร้างลูกเล่นด้วย HTML & XHTML. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2552.
- ประเวศน์ วงศ์คำชัย และพิรพร หมุนสนธิ. การใช้ CSS แบบมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : เคทีพี, 2550.
- มะลิวรรณ ระหูกา. การพัฒนาเว็บไซต์และฐานข้อมูลโบราณวัตถุ : กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบางเขน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.
- วารี เขียวสระคู. การสร้างชุดการสอนสำหรับครู กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเครื่องจักสาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.
- วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ. เครื่องจักสานในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์, 2532.
- _____. "ช่อง" ภูมิปัญญาในงานหัตถกรรม. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 41,41 (มี.ค. 2538) 57-59.
- _____. กล่องข้าว กระติบข้าว และแอบข้าว. ศิลปวัฒนธรรม 17,7 (พ.ค. 2539) 197.
- วิริยะ วิริยะปานนท์. เครื่องจักสาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรววิทยา, 2527.
- สนไชย ฤทธิโชติ. เครื่องมือไม้-หวาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- สนม ครุฑเมือง. สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีต. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, 2534.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. การจักสาน. เล่มที่ 22. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลปการพิมพ์, 2543.
- สุวิช ธีระโครต. เว็บไซต์ : ทฤษฎีและหลักการ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- หัตสนัย รียาพันธ์. การพัฒนาเว็บไซต์ศาลาพุ่มข้าวบิณฑ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. รายงานการวิจัย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554.
- อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ. เครื่องใช้จักสาน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2524

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้เว็บไซต์เครื่องจักรสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้เว็บไซต์เครื่องจักรสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อเว็บไซต์เครื่องจักรสาน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจในการใช้งานเว็บไซต์เครื่องจักรสาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการประเมินที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้
5 หมายถึง มากที่สุด, 4 หมายถึง มาก, 3 หมายถึง ปานกลาง, 2 หมายถึง น้อย, 1 หมายถึง น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 เนื้อหาตรงกับความต้องการ					
1.2 เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย					
1.3 ความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจ					
1.4 เนื้อหาในเว็บไซต์มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่เหมาะสม					
1.5 ความเหมาะสมของข้อมูลภายในเว็บไซต์					
2. ด้านการออกแบบ					
2.1 การออกแบบเว็บไซต์มีความเหมาะสม น่าสนใจ					
2.2 รูปแบบ ขนาด และสีของตัวอักษรมีความเหมาะสม					
2.3 การจัดองค์ประกอบของเว็บไซต์					
2.4 ความเหมาะสมของภาพประกอบ					
3. ด้านการใช้งานเว็บไซต์					
3.1 เมนูต่างๆ ในเว็บไซต์ใช้งานได้ง่าย					
3.2 การจัดรูปแบบในเว็บไซต์ต่อการอ่านและการใช้งาน					
3.3 ความเร็วในการแสดงผลของเว็บไซต์					
3.4 การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์มีความถูกต้อง					
3.5 วิดีโอประกอบมีภาพและเสียงที่ชัดเจน					
3.6 ภาพประกอบแสดงผลได้อย่างรวดเร็ว					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

.....

.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

	N	%
Valid	30	100.0
Cases Excluded ^a	0	.0
Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.852	15

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	55.77	33.426	.662	.835
a2	56.50	31.707	.692	.831
a3	56.30	33.252	.503	.842
a4	56.23	33.151	.539	.840
a5	56.40	33.559	.567	.839
b1	56.03	32.102	.652	.833
b2	56.23	32.944	.525	.841
b3	56.13	33.499	.465	.844
b4	55.70	33.666	.499	.842
c1	56.33	31.402	.635	.833
c2	55.80	35.683	.294	.852
c3	55.73	34.961	.420	.846
c4	55.53	36.189	.310	.851
c5	56.40	34.731	.291	.856
c6	55.83	36.006	.230	.856

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายสมศักดิ์ ไชยบุตร
วันเกิด	วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2535
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 61 หมู่ 9 ตำบลบ้านฝาง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น 40270
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฝางวิทยายน จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2558 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม